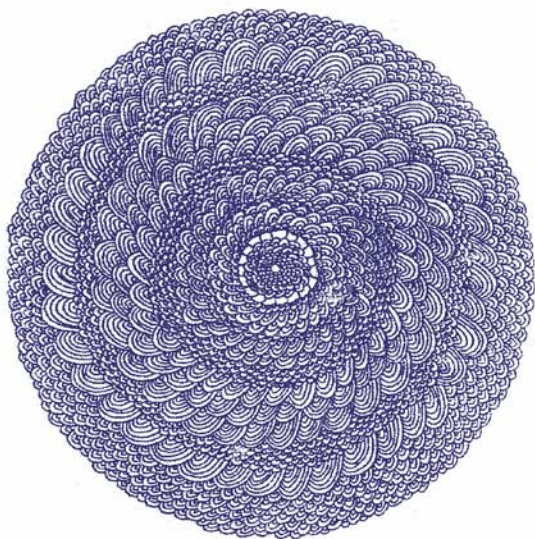

Мирољуб Тодоровић

СТВАРНОСТ
И
УТОПИЈА

алтеръ

Мирољуб Тодоровић
СТВАРНОСТ И УТОПИЈА
(РАСПОНИ НЕОАВАНГАРДЕ)

Мирољуб Тодоровић
СТВАРНОСТ И УТОПИЈА
(РАСПОНИ НЕОАВАНГАРДЕ)

Главни и одговорни уредник
Милан И. Арнаут

© copyright АЛТЕРА / Мирољуб Тодоровић, 2013.

Мирољуб Тодоровић

**СТВАРНОСТ
И УТОПИЈА**
(РАСПОНИ НЕОАВАНГАРДЕ)

Београд, 2013.

УНУТРАШЊИ ГОВОР

Да ли се уметничка творевина обликује само "према закону лепог" како тврди један естетичар?

*

"Уметничко дело говори ослобађајућим језиком, дозива, (...), слике које ослобађају од субординације смрти и деструкције".

(Маркузе)

*

Слобода у стваралаштву – апсолутна нужност.

*

Књижевни (уметнички) манифест – нови жанр рођен у авангарди.

*

Према мишљењу Миклоша Саболчија "крајњи циљ сваке авангарде јесте остварење 'комплетног човека' – суверене индивидуе ослобођене свих стега".

*

Када сам живот, према начелима неоавангарде прераста у уметничко дело?

*

Сигналистичко дело – проналажење и освајање новог света.

*

Из решења једне загонетке нова загонетка.

*

Непроизвољност природног језичког знака.

*

Стварање знакова – стварање културе.

*

Језички вртлози и рад имагинације у апејронистичкој песми.

*

Знак – универзална замена ствари.

*

"Показали смо да се осамостаљивањем 'знака' или 'формалног средства', а то су *речи, звук, визуелни знак*, назначује основна одредба модерне или авангардне уметности."

(Сретен Петровић)

*

Стални динамизам језичких знакова.

*

Лексичко и граматичко значење речи у систему језика.

*

Поетска и метајезичка функција језичког знака у сигналистичком делу.

*

"Језик зависи од најнедужнијих предрасуда".
(Ихаб Хасан)

*

Из семантичког универзума природног језика.

*

Да ли можемо једно књижевно дело у потпуности поистоветити са његовом језичком структуром?

*

Енергија апејронизма иницира стално кретање речи и руши "непокретност природног система света и ствари".

*

"Ткиво света се стално усредсређује у све организованије облике материје."
(Тејар де Шарден)

*

Можемо ли одредити улогу песника у данашњем друштву?

*

Приказати свет у трансформацији – промени.

*

У уметничком делу форма постаје садржај и обратно.

*

"Ја ћу покушати да докажем како душа књижевног дела није ништа друго него његов склоп, његова форма."

(Виктор Шкловски)

*

Форма – слика суштине света.

*

"Ништа није нетачније него форму назвати празном."

(Ернст Блох)

*

Естетика одбијања и преображаја.

*

Насељавање освојених простора неоавангардне уметности.

*

Имагинативна енергија нових сигналистичких форми.

*

Стихија стварања у апејронизму.

*

Средства масовне комуникације и неоавангарда.

*

Напуштајући традиционалне естетске форме неоавангардна уметност ствара нове облике којима се креира другачија стварност.

*

Феноменолошка песма – доживљај ствари у њиховој непосредности.

*

Језик је по Гадамеру "исконски траг наше коначности".

*

Како одмерити биће језика?

*

Експлозивни семантички набој речи извор снажних песничких слика у апејронистичкој песми.

*

С песмом преко граница видљивог и стварног.

*

Како стицати свест о стварима?

*

Из судара речи, ствари, знака и света родиће се песма.

*

Песма нахрањена значењем света.

*

"Што је више језик испуњен животом, то смо га мање свесни."

(Гадамер)

*

За Аристотела човек је биће које има језик.

*

Језик – стварно средиште човековог бића.

*

Сигналистичка поезија и границе лингвистике.

*

Из омамне слојевитости језика.

*

Звук и значење – два стожера фоничке песме.

*

Космичка изворност прве фазе сигнализма.

*

Из корена речи.

*

Деструкција синтаксе и речи једно од основних настојања визуелне поезије.

*

Порицање језика.

*

Чистота визуелног израза.

*

Шта би била "органска функција поезије"?

*

Сведеност форме, једноставност и концизност основне одлике конкретне поезије.

*

Конкретна песма – простор игре и вербално-визуелне градње.

*

"Оно што песнички језик ради помоћу слика јесте игра."

(Хуизинга)

*

Графички простор – структурна основа визуелне песме.

*

Надјезичка значења сигналистичког дела.

*

Према Аполинеру ми се морамо привикавати на синтетичко-идеографско уместо аналитичко-дискурзивног разумевања.

*

У конкретној поезији слово као знак и комуникативна основа.

*

За Микела Дифрена уметност раскидајући са идеологијом, "која уништава човека", приближиће се утопији у којој ће доминирати стихијни (анархични) и револуционарни чиниоци.

*

Да ли се неоавангарда појавила изненада и развијала на принципу еволуције а не негације и деструкције како тврди Јулијан Корнхаузер?

*

У сигнализму најчешће поступцима монтаже фрагменте стварности уклапамо у нов уметнички систем.

*

Не можемо прихватити тврдњу да је авангарда "антиформативна", односно да она "не ствара целовито структуриране текстове" па самим тим и "не тежи стварању целовите стилске формације као структуре структура".

*

Према неким теоретичарима авангарда је надисторијска категорија, фаза која претходи канонизовању одређене културне новине.

*

Флакер дефинише авангарду помоћу негаторских и конструктивних одредница. Негаторске су: антиестетизам, оспоравање постојећих структура, деперсонализација, разбијање логичке

синтаксе старе семантике. Конструктивне: изградња нових књижевних структура, тежња ка прожимању и спајању различитих видова уметности, ширење семантичког простора експериментима у језику, асоцијативна градња дела.

*

Према Витгенштајну свет је све оно што је случај, истовремено свет је сложена целина, која се састоји од чињеница. Чињенице су конститутивни елементи света.

*

Ствари, за Витгенштајна, нису конститутивни делови света, оне чине "супстанцу света".

*

Из односа између знака и означене ствари.

*

Шта би то била "деградација значења"?

*

Ка слободном, поетском одређењу значења речи.

*

Експресивна енергија речи у апејронистичкој песми.

*

Речи у песми као "други говор".

*

Обогаћивање знаковне функције језика у сигнализму.

*

Речи у непрестаној игри спајања, синтагматских веза и текстуалног ткања.

*

Модификовани анархизам једна је од основа неоавангардне уметности.

*

Неоавангардна уметност и ставови апсолутног индивидуализма и ничим спутане слободе.

*

Призори у шатро поезији и прози извучени из стихије свакодневног живота.

*

Гестуална песма – слика симболички трансформисане стварности.

*

"Управљен према смрти, језик се окреће према себи и сусреће нешто налик на огледало; да би зауставио смрт која је њега зауставила, он поседује само једну моћ – моћ порађања сопствене слике у неограниченој игри огледала."

(Мишел Фуко)

*

За Фукоа "У говору постоји неко суштинско сродство између смрти, бесконачног стремљења и саморепрезентације језика."

*

Хаос – базична природа Универзума.

*

Из ониричког искуства апејронистичке песме.

*

Тежња књижевног текста да сам себе узме као предмет.

*

Рефлексија не репродукује доживљај него га само посматра и објашњава.

*

Универзално неке структуре представља њену комплексност.

*

Према Маклуану „простор и време потпуно се прожимају у једном просторно-временском свету“.

*

Из растворених облика свести.

*

Гестуални кодови.

*

Интенционалност као структурни облик свих свесних доживљаја, универзални начин да-тости у свести.

*

У којој мери је цинизам неоавангардног уметника парадоксалан?

*

Постваривање језика.

*

Да ли се може рећи, тако лако и сигурно, као што покушава да нас увери један критичар, да су се токови уметничких збивања увек одвијали континуирано и без оштрих прекида?

*

Естетска конкретизација књижевног дела.

*

За Романа Ингардена књижевно дело је сложена творевина у којој истовремено суделује више слојева и то на једној страни "звукoвни и значењски а на другој предметни и аспектуални слој".

*

"Програм је огроман и нема другог циља до будућности."

(Тејар де Шарден)

*

Који би били основни појмови и модели семантичке слике?

*

Нужност једне универзалне феноменологије интенционалности.

*

Из унутрашње суштине појавне емпатије.

*

Ритам наратије.

*

Како одгонетати "трансцендентне суштине"?

*

Уметност као биолошка и културна чињеница.

*

Храбро истрајати у свом времену.

*

"Уметник припада делу, а не дело уметнику."

(Новалис)

*

Књижевни и некњижевни текст остварују се у два језика, различита по својој знаковној функцији.

*

"Унутрашњи говор је говор за себе. Спољашњи говор је говор за друге."

(Лав Виготски)

*

Када свет губи своју "предметну одређеност".

*

Бесконечно није ни субјект ни објект.

*

"Ни случај није недокучив, и он има своју законитост."

(Новалис)

*

Како кроз песму откривати структуру света?

*

У песми и са песмом увек егзистирати одважније од осталих људи.

*

"Мисао чини јединство са збиљом и нема збиље без мисли."

(Акселос)

*

Садржаји снова изнедрени из предворја свести.

*

Изван "логичке конструкције света".

*

"Природна је склоност српског језика да опрезно пешачи реч по реч."

(Винавер)

*

Да ли иста основна методологија може да послужи за анализу лингвистичких и поетских предмета?

*

У сигнализму ново схватање природе поетског говора.

*

Непорецива енергија слике.

*

Сумрак вредности све чешћи предмет књижевних визија.

*

Где је корен поезије?

*

Ванвремени свет апејронистичке песме.

*

Покушај да се неки од важнијих стваралачких проблема реше анализом сопствених снова.

*

Тајновитост, неодређеност – сама суштина поезије.

*

Песничка имагинација – сновна визија света.

*

"Казивање је неоспорно једно чињење и свака акција је говор."

(Акселос)

*

Инспиративни радикализам и непоткупљиви антиестетизам неоавангарде.

*

"Уметност нас привидно ослобађа гнусобе нашег постојања."

(Фернандо Песоа)

ЗНАК И ОБЛИК

Језик – "тело мишљења".

*

"Мислити то значи, пре свега, хтети створити свет."

(Ками)

*

Другачије естетске вредности у новим структурним системима неоавангардне уметности.

*

Из еволутивних процеса и токова друштва, материјалне и духовне културе.

*

Егзоестетика – нова грана естетике која ће проучавати "естетичке односе и естетичке вредности у ванземаљској стварности универзума."

*

Да ли је систем перцепције увек подударан са рационалним видом знања и опажања?

*

Према Арнхајму "перцепција помоћу вида (око), својом вредношћу превазилази остала чула."

*

Визуелна сфера естетичких односа у неоавангардној уметности има посебну улогу и значај.

*

Из неконвенционалних облика уметности.

*

Разноврсни, сложени и инспиративни жанрови текстуалне творбе у сигнализму.

*

Критика као текстуална пракса.

*

За Барта "објекат са којим се критичар суочава није дело, већ његов сопствени језик."

*

Отвореност и неконвенционалност естетичких вредности у неоавангардној уметности.

*

Авангарда и модернизам нису и не могу бити синоними.

*

Модернизам, према неким теоретичарима никад не изражава "осећај универзалне историјске негације".

*

Да ли авангарда, заиста "намерно не ствара уметничка дела"?

*

Стваралачки чин као револуционисање и мењање свести.

*

Нестајање егзистенцијалног медија уметности у појединим гранама неоавангарде.

*

Активирање трансуметничке функције у неким облицима неоавангарде.

*

Превазилажење уметности животом.

*

Песма као знак и облик.

*

Које су све могућности онтолошког заснивања песме?

*

Поезија, по Валерију, као уметност језика и стање духа.

*

У којој мери речи у поезији могу бити "знаци стварности"?

*

Песма у беспућу стварносног релативизма.

*

"Ниједна реч коју песник употреби није његова сопствена и у том смислу свака песма је – нађени текст."

(Мерџори Перлоф)

*

Ка препороду речи.

*

У визуелној песми – криза поверења у реч.

*

"Није, дабогме, овде говор о речима већ о нечем далеко пресуднијем и озбиљнијем."

(Драшко Ређеп)

*

Песнички чин и стварање значења.

*

Где су границе поезије?

*

Песма као егзистенцијални став.

*

Песма – неподмитљиви говор о значењу света.

*

Који су путеви настајања песме?

*

Недовршеност и безграничност поезије.

*

Поезија освешћивање света.

*

Шта би била "истина поезије"?

*

За Малармеа поезија је необичан и тајновит облик постојања.

*

Стварати, писати, одгонетати речи.

*

Свет помоћу речи увек изнова откриван и освајан.

*

"Информација је она вредност једнаке изгледности између многих елемената који се могу комбиновати."

(Умберто Еко)

*

Без идеализације ствари.

*

Шокантне слике из густе мреже значења апејронистичке песме.

*

Еротска и критичка тежина текстуалног ткања.

*

Шатро песма (проза) из очигледности ве-
леградског миљеа.

*

Унутрашњи хоризонти сигналистичког
текста.

*

Песничка слика – стваралачко оруђе нео-
граничених могућности.

*

Изворна непорецивост сигналистичке пе-
сме.

*

Жудња песме за конкретним обликом.

*

Форма – апсолутна и трајна вредност.

*

Како улазити у вртложне, имагинативне
токове апејронистичке поезије?

*

Постоји ли апсолутна гранична линија по-
езије?

*

Неизрецивост света и моћ песме.

*

"Открити универзално у изузетном."
(Тејар де Шарден)

*

Креативна и интелектуална одважност
сигналистичког ствараоца.

*

Непреводивост поетског текста у други
значањски систем.

*

Нови системи читања текста у сигнали-
зму.

*

Непосредна егзистенција шатровачке пе-
сме (прозе).

*

Како откривати језичке и изражајне токо-
ве апејронистичке песме.

*

У којој мери идеолошки слој може да фи-
гурира у неоавангардном тексту?

*

Да ли стоји Бодријарова тврдња да се
вредности у једном тексту (делу) на крају самоу-
кидају?

*

Идеологија као лажна свест.

*

Ка комуникационим токовима значења и смисла.

*

Свакоме је дато своје време.

*

У нашем времену израња слика кодираног света.

*

Да ли је авангарда производ само одређеног времена и тренутка?

*

Стваралачка слобода мора увек поново да се осваја.

*

"Између унутрашњости и спољашности ствари неоспорне су енергетске зависности."

(Тејар де Шарден)

*

Панлигвизам неоавангарде – суочавање са безброј нових језика и облика комуникације којима нас затрпава електронска ера.

*

Стална иновативност – нужност неоавангардног уметника.

*

Речи и ствари – ткање света.

*

Потрошња речи, потрошња ствари и потрошња људи.

*

Језик и песма – мит и ритуал.

*

Самотумачење песме и песника.

*

Кроз неразмрсиву текстуру песме.

*

Не злоупотребити реч.

*

Авангарда као део културног памћења.

*

Оживети ствари.

*

Шта је то целина света?

*

Да ли Једно увек може да говори о свему?

*

Стварност креативног бића и његов однос према времену.

*

Саморазарање хуманизма у цивилизацији
двадесет и првог века

*

Помак – одмак од дескриптивног реизма
ново откривање ствари.

*

Уметност двадесет и првог века и крај
класичних метафизичких апсолутизација.

*

Планетарна експанзија неоавангарде омо-
гућена новим средствима дигиталне културе.

*

"Сва дела умиру; али она која су имала не-
ки костур трају много дуже кроз тај остатак него
друга која су била саздана од меких делова."

(Валери)

*

Ништа више није ни свето ни посвећено.

*

Свемоћна недореченост песме.

*

Семантика неизрецивог из бића апејрони-
стичке песме.

*

Песма и свест о песми.

*

Суочио сам се са проблемом проналажења
форме – било ми је потребно нешто довољно са-
витљиво да прими неопходну грађу."

(Езра Паунд)

*

Форма – непосредни израз егзистенције
песме.

*

Језички парадокси шатровачке песме
(прозе).

*

Непосредност песничке експресије.

*

Вибрантни значењски склоп апејрони-
стичке песме.

*

Шта одређује структуру једне песме?

*

Вишеструки хоризонти значења сигнали-
стичке поезије.

*

Ка експлозивном језгру апејронистичке
песме.

*

Нови поетски облици из ужарене магме
сигналистичког текста.

*

Феноменолошка песма – песма згуснуте наративности.

*

Значењско-ритмичка организација апејронистичке песме.

*

Говорна природност и неусиљеност шатровачке поезије.

*

Колоквијални језик и једноставна прозо-дија алеаторне поезије.

*

Скривено метафизичко језгро апејронистичке песме.

*

Структурална окошталост традиционалистичке поезије.

*

Када речи не могу именовати ствари?

*

"И тако сматрам да ће се, на исти начин, лажним сматрати говор који каже да постојеће ствари нису, а да не-постојеће јесу."

(Платон)

*

Свет се сажима и чува у језгру настале песме.

*

Мењати свест – мењати свет.

*

"Хтео сам магновење, хтео сам тренутност."

(Винавер)

*

Песништво један од начина у/казивања истине света.

*

"Ништа није литерарније од изостављања суштине."

(Валери)

*

Евиденција и самопоказивање стања ствари.

*

Шта ствари јесу?

*

Сегментни и фрагментарни начин мишљења.

*

"Све почиње проницљивом равнодушношћу."

(Ками)

*

Према Лефевру слике које су непосредни производ имагинације пројектују "чулно пред нашу свест".

*

Свет и човек у делима појединих уметника представљени као две непомирљиве стране у ономе што називамо: живот (бивствовање).

*

"Губимо се, давимо се, нестаје нас у речи."

(Винавер)

*

Језички и знаковни простор из ког израста структура сигналистичког дела.

*

Све се у нама збива много пре него што се деси."

(Новалис)

*

"Лутајући битак човека игра игру у којој су његови планови стално изиграни."

(Акселос)

*

Вртложна језичка магија апејронистичке песме.

*

У потрази са бићем песме.

*

Могу ли се изједначавати звук и језик?

*

Ка визуелним облицима језичке информације.

*

Језик као одређен комуникациони знаковни систем.

*

Према Фихтеу историја мишљења представља историју језика.

*

Знаковни карактер језика одређује га као семиотички систем.

*

Реч замењује ствар.

*

Семантика знака.

*

На који начин семантичка веза упућује на садржину знака?

*

Да ли сваки знак мора да има свој "материјални израз"?

*

Из експлозивне природе језика.

*

"У почетку беше реч."

(Библија)

*

"Речи, речи, речи."

(Хамлет)

*

Учинити сигналистички текст носиоцем
што дубљег значења.

*

Да ли визуелна песма побеђује реч?

*

Двоструки однос према реалности у алеаторној
песми.

*

Висок семантички напон у стохастичкој
поезији.

*

Двострука природа поимања неоавангардног
дела.

*

Сигналистичка уметност – разграната,
жива, експлозивна и противуречна појава.

*

Тежња шатровачке песме (прозе) да се без остатка улије и слика сирову стварност.

*

Условност језика.

*

Према Валерију песнички језик представља девијацију од основне језичке норме.

*

У конкретној поезији синтеза језика и знаковне игре.

*

Где су границе неоавангардног креативног простора?

*

Како установити "редослед читања" у конкретној и визуелној песми?

*

Монтажна динамика сигналистичке песме (текста).

*

Сегментација уз видљиве нити осмишљавања сигналистичког дела.

*

Реч и синтагма минималне јединице апејронистичке монтаже.

*

Фонеме садрже фонолошка, речи језичка а морфеме граматичка значења.

*

"У језику се све своди на разлике, али се исто тако све своди на сличности."

(Фердинанд де Сосир)

*

Да ли је говор само монолог?

*

Више различитих лица поезије.

*

Разноврсност и многострукост песничких облика у сигнализму.

*

Трагање за свеобухватном сликом света.

РЕЧ И СВЕТ

У трагању за извориштем песме.

*

За Јосифа Бродског "Поезија је врхунски домет језика" а писање поезије "увежбавање смрти".

*

Да ли се механизмом сличности и разлика може одредити унутрашња структура језика у сигналистичком делу?

*

Ка немишљивом и неизрецивом.

*

У семантичким чворовима сигналистичког текста.

*

Срж апејронистичке песме – оно што се непосредно не именује.

*

Из значењских основа у структури сигналистичког дела.

*

Може ли постојати знаковни систем без знакова?

*

Видовитост апејронистичке песме.

*

За Малармеа песничко стварање је један слободан чин бацање коцке са неизвесним исходом који "никада неће укинути Случај".

*

Судар речи – рађање неухватљивог бића песме.

*

Изворни парадокси у стохастичкој поезији.

*

Сложеност функционалних елемената сигналистичког дела.

*

Од рационалног, по Башлару, ка ониричком рационализму.

*

Имагинативни супстанцијалитет апејронистичке песме.

*

Тамо где ће се родити и свет и реч.

*

Пронаћи реч за оно што није стварно.

*

Значењска виртуелност поетског говора.

*

Недовршен свет – недовршена реч.

*

Тоталитет језичког именованја поистове-
ћен са границама духа.

*

Да ли је оно што је једном означено не-
променљиво и апсолутно?

*

Порицати реч – порицати песму.

*

Непресушна моћ говора.

*

Реч враћена свом пратемељу, свом искону.

*

Изворно неизречје апејронистичке песме.

*

За Виктора Шкловског садржај књижев-
ног дела једнак је суми његових стилских посту-
пака.

*

Сигналистичка песма изван граница језич-
ке одређености.

*

Како отворити трансцендентално врело
песме.

*

Немушност запретаног бића песме.

*

Како језички артикулисати експлозивне слике стохастичке песме?

*

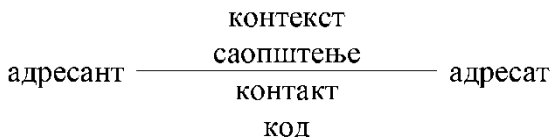
Дихотомија између знакова и ствари.

*

Гравитационе силе значењских жаришта апејронистичке песме.

*

Схема комуникационог акта по Роману Јакобсону:

*

Да ли у основи сваког говора имамо акт комуникације?

*

Значење речи – однос узајамног евоцирања између имена и речи.

*

Знак је основа. Текст се гради од знакова.

*

Из разбијене слике света.

*

Шта би то била самовоља значењског?

*

Не ограничавати аутономију речи.

*

Према Лотману у поезији вербални текст, састављен од појединачних речи-знакова, почиње да се понаша као недељив иконички знак-текст.

*

Конкретна поезија је синтеза две изражајне тенденције визуелне и вербалне.

*

Поетичка визија из одсуства говорног текста.

*

У визуелној поезији узајамно прожимање два семиотичка система.

*

Када речи почињу да се понашају као слике?

*

Разноврсност семиотичке игре у конкретној поезији.

*

Ритам "распрскавања језика" у апејронистичкој песни.

*

Апстрактна природа смисла речи.

*

Полисемија – вишеструко значење једне речи у поетском говору.

*

Да ли су семантичке и прагматичке функције основно својство језика?

*

Обликовање језичког градива у апејронистичкој поезији.

*

Хегелово "лукавство ума".

*

Безмерни говор песме.

*

Ка апсолутном знаку.

*

Каква је природа знаковног система?

*

"Сваки графем је у својој бити тестаментаран."

(Жак Дерида)

*

Обликотворна функција апејронистичког
поетског ткања.

*

Унутрашњи обзор песме.

*

Поетска објективација света у феномено-
лошкој песни.

*

Реч открива свет.

*

За Мерло-Понтија "реч је ексцес наше ег-
зистенције".

*

Жудња песничке речи да увек буде нова и
непредвидљива.

*

Нова језичка и ритмичка структура стиха
у апејронизму.

*

"Српски језик је страховито конкретан и
неисказано трпан."

(Винавер)

*

Из двоструке природе језичког знака.

*

Говор песме тражи одговор.

*

Сигналистичка песма – активни језички и знаковни медиј где се утеловљује поетска структура и поетско значење.

*

"Све што јест, јест или у себи или у нечем другом.

Оно што се не може схватити помоћу другог, мора се схватити само собом."

(Спиноза)

*

Унутрашња поетика – поетика језичког ритма.

*

Ка неспутаној слободи која обележава и подстиче стваралачки чин.

*

Изван и изнад хуманистичке идеје антропоцентризма.

*

Технолошка, феноменолошка и шатровачка поезија ослобађају језик његове идеалистичко-метафизичке димензије.

*

Сигнализам је отворио сасвим нове, другачије, радикално иновативне путеве и могућности у српској књижевности и уметности.

*

Тежња за потпуном дезидеологизацијом уметности.

*

Следити себе, следити освојену слободу.

*

Ништа не може спречити песника да стреми ка Немогућем.

*

Бити рушилац и градитељ (утемељник) истовремено.

*

Песма – један од начина да се осветли човеков универзум.

*

Снажни иронички деструктивизам алеаторне и технолошке песме.

*

Драма антропоцентризма у савременој уметности.

*

"Дакле Једно би било различито од других ствари."

(Платон)

*

Сачувати слободу свога Ја.

*

Надграђујући основу поетског мимезиса.

*

Да ли је повратак на иманентне и универзалне премисе субјективизма и хуманизма, заиста, повратак поезији.

*

У којој мери иновативни радикализам може спутати уметника?

*

Однос према предметној стварности у алегаторној поезији.

*

Пресна (сирова) стварност шатровачке песме (прозе).

*

"Реч је страхаота. Не можете је омирисати."
(Л. Ф. Селин)

*

Егзистенцијални емпиризам шатровачке песме (прозе).

*

Спонтана идентификација песме и песника.

*

Шта би то био "фетишизам питања" – из/говора?

*

Непредвидљиви токови песникове креативне енергије.

*

Онтолошка непосредност гестуалне песме.

*

На трагу Малармеовске СВЕ КЊИГЕ.

*

Брисани простор језичког искушавања.

*

Када Ништавило може да пропева?

*

Из понора-безгласја зов затомљене песме.

*

Заслепљен белином празног листа хартије.

*

Страст за писањем – страст за деловањем.

*

Вишесмерност сигналистичке комуникације.

*

Диспрезија алеаторне и стохастичке песме.

*

"Сањам своје непробудљиве снове."

(Александар Вучо)

*

Благотворно искуство говора.

*

Увек бити у близини извора.

*

Шта би то била "онтологија немишљеног"?

*

Скривена основа поетског говора.

*

Текст се, по Лотману, гради као "ванвременска структура на нивоу језика".

*

Песништво изнад филозофске рефлексije.

*

Где је скривено аутентично биће песме?

*

Отвореност и недовршеност песме.

*

Изражајност и смисао знака и слике у сигналистичкој визуелној поезији.

*

Парадокси поетског говора.

*

Реч поседује исконску жудњу да се одржи и продужи.

*

Поезија је за Аполинера "вечно обнављање нас самих".

*

Блискост сигналистичког песништва са сваком иновативном језичком интенцијом.

*

Непресушна динамика апејронистичке песме.

*

Да ли је песничка реч искључиво "једнократна" и "монолошка"?

*

У сигнализму је оспорена Бахтинова тврдња да је "идеја мноштва језичких светова, који би били подједнако осмишљени и изражајни, органски недоступна поетском стилу".

*

Визуелна поезија – тежња ка универзалној комуникацији.

*

Како песничка реч остварује своју значењску пуноћу и смисао?

*

Песма је увек нешто шире и дубље од оног што говори.

*

Откривалачки дар песничке речи.

*

"Песма се прави."

(Готфрид Бен)

*

Језик о језику – метајезик.

*

Песма и редукција семантичке моћи речи.

*

Како поезија постаје свесна своје језичке
димензије.

*

Шта значи језичка магија?

*

Шта је то језичко јединство речи?

*

Која је то реална спона између речи и
ствари?

*

Шта би све могло да стоји изнад језичког
израза?

*

Ствари савладане речима.

*

Измењена синтакса сигналистичке песме.

*

Значењска пуноћа и експлозивност апеј-
ронистичке песме.

*

Песник омађијан евокационом моћи речи.

*

Рађање – изворно значење грчке речи рои-
esis.

*

Речи изникле из духа језика.

*

Одсутност ствари – истинитост речи.

*

"Постоје разне врсте очију. Чак и Сфинга
има очи: према томе, има разних врста `истине`:
према томе не постоји истина."

(Ниче)

*

Фоничка песма – на ивици језика.

*

Синтагматска димензија језика.

*

"Поезија се протеже на семантичке и зна-
ковне структуре."

(Валери)

*

Семантичка поља – асоцијативни низови речи у сигналистичкој песни.

*

Сигналистичка поезија и лингвистичка стварност.

*

За Витгенштајна субјект није ништа друго до језик који из њега говори.

*

Лудичка структура језика у апејронистичкој песни.

*

Гестуална и објект поезија – песнички облици који напуштају књигу.

*

Значењски контекст гестуалне песме и покушај његове интерпретације.

*

Асоцијативни лудизам главна одлика стохастичке поезије.

*

"Нек означено буде изворно и битно..."
(Жак Дерида)

*

Смисаона енигматичност апејронистичке поезије.

*

Значењска запажања алеаторне песме.

*

Креативно обликовање језика и знака у сигналистичком делу.

*

Вербални и звучни след фоничке песме.

*

За Романа Јакобсона "језик није посредник само при интерперсоналној већ и при интраперсоналној комуникацији".

*

Различити облици "унутрашњег језика".

*

Да ли је за човека језик једино средство комуникације?

*

"Информација је мање оно што је речено, она је више оно што може бити речено."

(Умберто Еко)

*

Песма – иреална стварност и поништавање времена.

ЈЕЗИК – ИЗВОР КОЛИМ СЕ ОБНАВЉА СВЕТ

Употреба ствари као поетских знакова.

*

Семиотичка изражајност ствари и предмета у објект-поезији.

*

Класификација знаковних система.

*

Шта би била суштинска дијалектика језика?

*

Према Јакобсону неке од основних функција језика су: референцијална, емотивна, поетска и метафизичка.

*

Језичка полифонија.

*

Семантичка густина језика.

*

Променом ритма и поретка речи мењају се и језичка значења у апејронистичкој поезији.

*

Са-стварање значења.

*

"Разлика је артикулација."

(Жак Дерида)

*

Неограниченост креативних могућности у
електронској цивилизацији.

*

Интернет велика стваралачака лаборато-
рија и радионица.

*

Планетарна експанзија визуелне поезије
омогућена Интернетом.

*

Другачије естетичке димензије креативне
свести у сигнализму.

*

Форма и функција.

*

Интертекстуалност – заводљиви инстру-
мент неоавангарде.

*

Не смрт књижевности и уметности већ
њихова промена, метаморфоза.

*

Да ли је електронска цивилизација уклонила све бране и кочнице за несметано испољавање људске креативности?

*

Кретање ивицом језика.

*

Шта све треба учинити како би имагинарни свет, по Башлару, апсорбовао реални свет?

*

Трансцендирајућа бит песме.

*

Словни и интерпункцијски знак чести градивни елементи конкретне и визуелне поезије.

*

Гласовна материја језика.

*

Дијалошки начин стварања песме у апејронизму.

*

Песма између чулног и неописљивог.

*

"Речи производе речи, говор производи говор".

(Цветан Тодоров)

*

Из неухватљивог језгра песме.

*

Различити композициони облици језичког изражавања у сигналистичкој поезији.

*

Интерпретацијска доградња нађене песме.

*

Из значењских слојева речи.

*

Ка суштини ствари.

*

Онтолошки статус песме.

*

Трансформисање песничке свести у сигнализму.

*

Биће песме – зорна визија песникове духовности.

*

Полицентричност сигналистичког текста.

*

"Присуство једне фонеме искључује присуство неке друге која би, да се појавила на том месту, променила значење речи."

(Умберто Еко)

*

Како онтологију неизрецивог претакати
на дискурзивни језик?

*

Простор језичког означавања.

*

Бит апејронистичке песме није у неиска-
зивом већ у неизрецивом.

*

Окамењени језик.

*

"Можда у говору постоји неко суштинско
сродство између смрти, бесконачног стремљења
и саморепрезентације језика."

(Мишел Фуко)

*

Застрашујућа тмина небића.

*

За Хераклита божанство смрти и славље-
ње живота једно су исто.

*

Мене језика и мене света.

*

Жудња за другачијим говором.

*

Екстензитет поетике сигнализма и сигна-
листичких стваралачких открића.

*

Основно мотивационо језгро сцијенти-
стичке песме.

*

Да ли у визуелној поезији може, и да ли
треба у потпуности да завлада ликовни језик?

*

Све што видимо у визуелној песми има
своје значење.

*

Правила не-исказивог.

*

Потискивање означитеља.

*

Гестуална песма – целокупност разновр-
сних интелектуалних и емоционалних структура
које се предочавају гледаоцу.

*

Лудичка спознаја бића.

*

"Ред...који сам себе прокламира није ни-
шта друго него камуфлажа каоса."

(Теодор Адорно)

*

У основи језика визуелне, фоничке, гестуалне и објект поезије налази се наше вербо-воковизуелно поимање света.

*

Одједи свакодневне реалности у шатровачкој поезији (прози).

*

Из грча језика.

*

Надјезичка значења.

*

Усковитлани универзум апејронистичке песме.

*

Визија песничке трансценденције.

*

Омамне чаролије узнемиреног језика стохастичке песме.

*

Разуђена језичка и знаковна транспозиција у сигналистичкој поезији.

*

Хуморни, апсурдни и гротескни свет шатровачке песме (приче).

*

Сев језика и вербална жестина алеаторне песме.

*

Песничко брисање простора и времена.

*

Граматичка правила су, по Витгенштајну случајна и произвољна.

*

Алеаторна и технолошка поезија – ругање потрошачким опсесијама савременог друштва.

*

"Уметност чини необичним оно што је обична свакодневност и чини обичним оно што делује несвакодневно."

(Стефан Моравски)

*

Сигнализам више ништа не може зауставити.

*

Сигналистичко дело – потпуна отвореност према будућности.

*

Ка "тоталној уметности".

*

Да ли се на модерну уметност може гледати само као на "хомогену идеолошку чињеницу".

*

Аргументи песниковог самопотврђивања.

*

Према Хугу Фридриху модерна лирика своје изворе види у "предрационалним слојевима духа".

*

Еруптивна енергија неоавангарде срушила је многе традиционалистичке утврде и бране и освојила нове просторе стваралачке слободе.

*

Које би биле негативне а које конструктивне језичко-стилске одреднице неоавангарде?

*

Проблем неоавангардног песништва видимо пре свега као однос креативног духа према новој технолошкој цивилизацији.

*

Може ли поезија у овом и оваквом времену да се одржава на неком непостојећем "тоталитету рационално уређеног света".

*

Када је, и како, сазнајна димензија песништва изгубила своју вредност?

*

Свака је песма нови свет.

*

Како разрешити однос мишљења и битка?

*

Да ли је нова цивилизација у потпуности елиминисала вредност и садржину појединачне људске егзистенције?

*

Каква је природа песничког облика (форме)?

*

У којој мери материја постаје схватљива чином обликовања?

*

Када је форма сврсисходна и функционална?

*

Форма и њен утицај на стварање и обликовање значења.

*

Основа естетике руског футуризма – препитивање односа између форме и садржине у корист форме.

*

Предмет и садржај новог песништва више није само Космос већ и Хаос.

*

Ка непосредном доживљавању ствари и света.

*

"У дијалог-двобоју човек и свијет чудно се суочавају техника и мисао. Смисао свијета види се изнад тог суочавања и остаје неријешен."

(Акселос)

*

Фрагменти хаотичног света сједињени асоцијативним нитима у еруптивној стваралачкој игри.

*

Свепокретна визија света.

*

Истраживати и откривати нове стварне могућности ослобађања уметности које превазилазе све традиционалне концепте.

*

"Што је отрцано не да се продубити може се само заменити."

(Ролан Барт)

*

Нови семантички склопови у стохастичкој песми.

*

Речи издвојене по супротстављању.

*

Неухватљивост ствари.

*

"Друге ствари нису, дакле, ни сличне ни
неличне Једноме, ни једно ни друго у исти мах."

(Платон)

*

Ex nihilo omnia fit.

*

"Речи, набрекле као стенице."

(Елиас Канети)

*

Граматичко и лексичко саплитање говора.

*

Ми смо заробљеници језика.

*

Грозница језика.

*

"Писање је мана које се не можемо осло-
бодити."

(Сиоран)

*

Сакрално значење речи.

*

Да ли уметник увек треба да буде "ваљан
и поуздан сведок стварности"?

*

"Иронија је дужност."

(Шлегел)

*

Функција естетског доживљаја у неоавангарди.

*

Из интертекстуалних прожимања и непосредног значења језика и слике.

*

Отресати се од неумољивих правила језика.

*

Према Миодрагу Павловићу поезија "може да буде конкретна и ангажована, догматска, авангардна, али мора да има имагинацију, мора да буде игра проналажења, инвенција, заплет, стварање простора, изазов језику, друштву, огледало које одушевљава и изневерава".

*

Говорим и себе откривам у говору.

*

Из тела које је извор језика.

*

Магновени блескови апејронистичких језичких слика.

*

Језик ослобођен свих стега – језик без граница.

*

Да ли је неизменљиво биће песме?

*

Жудња за Апсолутом – жудња за Ништавилом.

*

Језик и знак с оне стране ума.

*

Чувар језика.

*

Искористити сву моћ језика.

*

Тамне тачке поезије – језичка енигматика.

*

Бескрајност дела, по Морису Бланшоу, као бескрајност духа.

*

"Реч ме осваја на помисао да ћу са њом нешто учинити: то је слатка језа од будућег чина, нешто као апетит."

(Барт)

*

Оречити свет.

*

Неповерење и страх од језика.

*

Распршена целина света.

*

Јединствена структура песме.

*

Noli me legere.

*

Да ли је писац стварни господар свог дела?

*

Неизмерност писања.

*

Препустити се неисказивом.

*

"Не задржавајмо се на опсени речи: стварно."
(Жак Лакан)

*

Да ли је свако значење неодвојиво од форме?

*

Нејасна пуноћа из празнине говора.

*

Витгенштајн одређује језик као скуп више различитих језичких игара. Језик, по њему, није само систем људске комуникације, већ и животна форма.

*

Реч ослобођена ћутања.

*

Зебња пред језиком – знак немоћи писца.

*

Може ли се есенцијални аспект одвојити од онтолошког аспекта уметничког дела?

*

Писати – препустити се жрвњу језика.

*

Сигналистичка песма – вербо-воко-визуелно поимање света.

*

Разлике између лексике грађене на речима природног језика и лексике иконичког језика.

*

Монтажно компоновање визуелне песме.

*

Шта с речима које нису успеле да се конституишу у неко значење?

*

Речи затамњене сопственом тишином.

*

"Само је систем у ствари дело."

(Шлегел)

*

Чаровити магнетизам језика.

*

Из понорних дубина језика и песме.

*

Извор песме – тренутак сусрета са апсолутним.

*

Како пронаћи пут ка целовитом бићу песме?

*

Песничка слика – једно од основних оруђа поезије.

*

"Спас није у сазнавању већ у стварању."

(Ниче)

*

Да ли успешност може бити "инструмент филозофије" како тврде неки филозофи?

*

Поетско обликовање света.

*

"Свијет као умјетничко дјело које рађа самог себе."

(Ихаб Хасан)

*

Тренуци песме ухваћени и преображени у трајање.

*

Против условности разума.

*

Волшебни одзиви старих, заборављених речи.

*

Жуд ка надјезичком исказу.

*

Феноменологија је, по Мерло-Понтију, проучавање суштина, односно "филозофија која суштине враћа егзистенцији".

*

Неограничени простори креативних могућности у сигнализму.

*

Стваралачка моћ која премаша језик.

*

Замамни вербализам апејронистичке песме.

*

Може ли се "дух језика" одредити као "дух одрицања".

*

Свест о коначности.

*

Како се ослобађати форме?

*

Незаобилазне замке заводљивог језика.

*

Стати на страни ствари.

*

"Вратити се самим стварима значи вратити се овом свету који претходи сазнању."

(Мерло-Понти)

*

Из блештаве муње језика.

*

Како се јединство бића испољава у сваком делу бића?

*

Тајновита игра Битка и Ништавила.

*

Бахтин иронију одређује као облик ћутања.

*

Да ли је наш основни свет стварности само вербални свет, како то тврди Сузана Лангер?

*

Над заводљивом непрозирношћу смисла и откривалачком блеску значења.

*

Гранична међа где се суочавају песник и свет.

*

Може ли постојати Ништавило као коначно стање Бића?

*

Уметник опредмећен светом.

*

Да ли се може са сигурношћу тврдити да је писање "механички чин" који подразумева "постојање језичке тоталне структуре" која тим чином влада?

*

Како то песничка визија улази у материјалну сигурност језика?

*

Језик – један од извора који обнавља свет.

*

Реч и биће.

*

Случајно сам рођен, живим и стварам у овом језику.

*

Језик – моје средство којим поседујем свет.

ИЗМЕЂУ РЕЧИ И СТВАРИ

Поетска граматика бића.

*

Значење, форма и функција језичких и знаковних елемената у сигналистичком делу.

*

Како се мисао конституише истовремено с говором?

*

Несвесно, према Лакану, има структуру говора.

*

Феноменолошка поезија – ослобађање од сопствених предрасуда, антропоцентризма и субјективизма.

*

Ознаковити и по/стварити свет.

*

Перцепција – изворно човеково искуство.

*

Говорљиве ствари, опредмећене речи, вишесмислени знаци.

*

Разумевање – основни феномен међуљудских односа.

*

Тумачењу и поимању нужно претходи разумевање.

*

Херменеутика – од грчке речи *hermeneuein* (*hermeneús, hermeneia*) изрећи, изразити, објаснити, тумачити.

*

Да ли нешто поимамо само у случају када нам се расветли његово значење?

*

Егзегеза – пракса тумачења.

*

Ка свеобухватном естетичком тријумфу.

*

Значењски облици – опредмећење духа (човека).

*

"Облик у говору има јасно зрнату структуру и подлеже квантитативном опису."

(Јакобсон)

*

Воља за разумевањем.

*

Свака реч у апејронистичкој песми има своју пуну семантичку и синтаксичку вредност и значење.

*

Ка суштинском утемељењу поетике сигнализма.

*

Поезија – један од облика човековог саморазумевања.

*

Моћ речи да уткана у песму значи много више.

*

Ослобођен, деинструментализован језик.

*

Недовршени, случајни, измењени свет.

*

Против нихилистичког негаторства.

*

Експериментом ка откривању оних тајни које језик још увек скрива.

*

Од досегнутог ка недокучивом.

*

Експеримент у сигнализму – делотворан и постојан стваралачки поступак.

*

Песниково прочишћење језиком и знаком.

*

Превладавање материјалистичког схватања света.

*

Идентификација субјекта и предмета једно од исходишта феноменолошке поезије.

*

"Модерна свест која настаје, такође је део једне космичке игре, ново слагање елемената у ведрини духа."

(Миодраг Павловић)

*

Да ли је људска заједница могућа без разумевања?

*

Космичка универзалност духа.

*

Како отклонити сумњу у саморазумљивост правилног поимања значењских облика.

*

Од видљивог ка невидљивом.

*

Експеримент у уметности – искорак из једног познатог, искуственог у непознати, неис-тражени свет.

*

Нови модели песничког језика у сигнали-зму.

*

Да ли је у неоавангарди и даље смисао битна основа језика?

*

Кроз деструкцију језика детронизација традиционалистичког поимања поезије.

*

Речи као материјални знаци.

*

Речи изван значења.

*

У алеаторној, феноменолошкој, техноло-шкој и шатровачкој поезији, деестетизација пе-сничког језика.

*

Трошност језичког ткива.

*

Интуитивно разумевање значења.

*

Како истраживати сам знак као знак без обзира на значење?

*

Говор је, за херменеутику, један од главних значењских облика.

*

Разумевање – тежња ка истини.

*

Да ли је пред-разумевање нужни услов сваког разумевања?

*

У стохастичкој поезији речи и синтагме међусобно супротстављених значења. Поезија спора.

*

Свођење језика на један скоро нулти степен значења у конкретној и визуелној поезији открива нам његову материјалну структуру.

*

Да ли је реч својим опредмећењем у појединим облицима сигналистичке поезије и уништена?

*

"Ја сам неуморан, савестан, смућен и заплетен занатлија речи."

(Дилен Томас)

*

Поетски изазовна онтолошка слика света.

*

За Гастона Башлара поетска слика је основни израз творачке имагинације.

*

Из непрегледне ускомешаности ствари.

*

"Ствари имају своју унутрашњу страну, своју самосвојност."

(Тејар де Шарден)

*

Уметност – тајно писмо Бића.

*

Како помирити себе с тренутном сликом света?

*

"Једноставно, живимо преображај света..."

(Карел Тајге)

*

Језик у покрету, у бескрајној игри стварања.

*

Означујући карактер знака.

*

Ритмичко кретање и преплитање речи и слика у апејронистичкој песми.

*

Изворно заснивање битних теоријских поставки сигнализма?

*

Шта би могло да буде пред-разумевање разумевања?

*

Из непосредне стварности живот говора.

*

За Ролана Барта "говор је неповратан".

*

Како значењски облици стварају значењске системе?

*

Из унутрашње форме сигналистичког дела.

*

Упитност истине разумевања.

*

Ништа не стоји иза речи, све је у њој и она је све.

*

„Прошлост језика води директно у његову будућност.“

(Френсис Понж)

*

Знак и реч у значењском пољу конкретне песме.

*

Из онтолошке суштине песничког облика.

*

Ка метафизици конкретног.

*

Поред другачије употребе језика неоавангардно дело одликује и другачија форма.

*

У апејронистичкој песми имагинативна визија космоса и света.

*

Комуникација и простори деловања језика и знака.

*

По феноменологији треба описивати а не објашњавати и анализирати.

*

За Хусерла је феноменологија "дескриптивна психологија".

*

Говор – најфлексибилнији и најбољи знаковни систем.

*

Како освојити вештине разумевања?

*

Из тамног вртлога поетског.

*

У потрази са формом.

*

Значај комуникације за разумевање језика
и значења.

*

Како одредити домашаје и границе кому-
никације?

*

У сигнализму је поетски хоризонт отворен
на нов и другачији начин.

*

За Ролана Барта "дело је одређен само-
стални ентитет" који заузима део простора док
текст представља "методолошко поље".

*

Песма – мера постојања.

*

Шта су то "извори универзалног лири-
зма"?

*

Наметнута песма.

*

Песма затворена према свету.

*

Свест и визија – два система света.

*

Непристајање на одбачену слику света.

*

Семантичка промена – модификација између имена и смисла.

*

Уметничко дело као опредмећење човека.

*

Како испољити исконско биће свог језика?

*

У непрегледном пространству субјекта.

*

Увек се појављује нешто друго.

*

Из понорних речи зебња бивствовања.

*

Отварање према новом песничком искуству.

*

Лингвистичка активност, тврди Витгенштајн, не састоји се у именовању ствари. За њега основна функција језика није у именовању већ у описивању.

*

Када дело постаје израз људске судбине?

*

Песма – једно од могућих значења света.

*

Из празнине трајања у пунину песме.

*

У алеаторној поезији свакодневни говор улази у нову, другачију семантичку игру.

*

Путем песме вера у могућност непосредног доживљаја космоса и света.

*

Препознатљиви песнички поступци у сигнализму.

*

Из надахнућа неоавангардног креативног ниҳилизма.

*

Алогична структура алеаторне и стохастичке поезије.

*

Простор и ствари – сан и стварност.

*

"Да би говорио човек мора да тражи потпору у другим текстовима."

(Ролан Барт)

*

Неизвесност песничког облика.

*

Горка песма из празнине безгласја.

*

Тешко ухватљив свет свакодневнице у сигналистичкој песни осенчен иронијом.

*

Да ли у неоавангардном песништву, како тврде неки критичари, није више предмет поезије Космос већ само Хаос?

*

Магија надреалне поетске слике и алогичних асоцијација у апејронистичкој поезији.

*

Песник на ватрометини између речи и ствари.

*

За Барта дело не представља производ већ знак, и то знак нечега што га превазилази.

*

Говорна и звучна реализација фоничке песме.

*

Семантика алеаторне и стохастичке поезије открива нам разноврсност и игривост космоса и света.

*

Из жарних чворишта језика.

*

Речи – обременене у песми.

*

Између чина и израза.

*

Звук речи.

*

Читање дела, тврди Барт, задовољство је потрошње.

*

Чаролија речи.

*

Вербо-воко-визуелни динамизам сигналистичког дела.

*

Нема песма, неприметна у ћутњи, готово непостојећа.

*

Спонтани револт неоавангардног уметника.

*

Стваралачка слобода као "светковина духа".

*

У потрази за бићем песме.

*

У визуелној поезији где доминира графичка форма семантизам не мора увек бити искључен.

*

"Процес у коме на основу спољашњих знакова, датих чулима, сазнајемо унутрашњост називамо: разумевање."

(Вилхелм Дилтај)

*

Према неким теоретичарима књижевно дело као "естетски предмет" сачињено је од четири слоја: од слоја звучања, од семантичког слоја, од слоја предметности и од асоцијативног слоја.

*

Како установити нова вредносна мерила за оцењивање дела неоавангарде?

*

Креативни поступак радикалне редукције у конкретној поезији.

*

Како открити онтолошко језгро сигналистичке песме?

*

Ићи за својим визијама.

*

Изградити основу сигналистичке морфологије.

*

"Теорија текста може да се поклопи само са праксом писања."

(Ролан Барт)

*

Дело дограђено асоцијативним ткањима читалачке имагинације.

*

Код вредновања једног уметничког дела не може се искључити ни његова временска (историјска) позиција.

*

Време – градивни елемент онтолошког расуђивања.

*

У поимању ствари Хајдегер види кључни начин "бивања у свету".

*

Затомљена значењска чворишта у разуђе-ној структури апејронистичке песме.

*

Поетско одређивање структуре свемира и света.

*

"Бог поезије је неспознатљиви бог, далеки бог. Бог чија мисао доприноси не да се ствара, или да се настави стварање, већ да се стави у питање поредак ствари."

(Ив Бонфоа)

*

Како осенити расточени свет?

*

Елементи естетског конструктивизма у визуелној поезији.

*

Одредити поетичка полазишта апејронизма.

*

Речима, знацима, гестовима, звуком и њиховим преплитањем и сједињавањем у осмишљена, провокативна и инспиративна дела освајати нове просторе уметности.

*

За Дилтаја "разумевање има више ступњева" који су, по њему, "пре свега, условљени интересом".

*

Увек тражити унутрашњи порив и покриве за своје деловање.

*

Из крајње затомљене визије света.

*

Сигналистичко дело испуњено разорном вулканском енергијом.

*

"Ствари се мистично затежу у речи."
(Готфрид Бен)

*

Материјална димензија језика.

*

Да ли се у свеобухватном нихилистичком хаосу може наћи било какво решење за свет?

*

"Бићу опстајања својствено је самотума-
чење."

(Хајдегер)

*

Згуснута слика свакодневних реалија у шатровачкој песми (прози).

*

Сигналистичка креативна лабораторија, лабораторија за речи, знакове, звуке, гестове, творачке елементе сигналистичког интермедијалног дела.

*

Другост песника као бића.

*

Индетерминизам – једна од одредница деловања неоавангардног уметника.

*

"Људи верују да разум управља речима. Али дешава се да речи окрећу своју снагу против разума."

(Франсис Бекон)

*

Неспутана креативна слобода – инспиративно врело неоавангардног уметника.

*

Да ли су речи само "чињенице"?

*

Отворена, дијалошка форма апејронистичке песме.

*

У којој је мери "несвесно структурирано као језик" у стохастичкој и апејронистичкој поезији?

*

"ДАДА је наша жестина."

(Тристан Цара)

*

Дах празнине из потрошеног говора.

*

Ка феноменологији језика и писма.

*

Алузивно и стварно у сигналистичкој пемси.

*

Мејл-арт глобални уметнички пројекат неоавангарде.

*

Шта би то била "интегрална димензија текста"?

*

Поетски делотворна вишезначност апејронистичке песме.

*

У конкретној поезији, према Максу Бензеу, "циљ су површине а не текстуални ланци".

*

За неке теоретичаре књижевно дело није реални већ интенционални преглед.

*

Прокључали мисаони имагинативни токови апејронистичке песме.

*

Форма је темељ. Из форме настаје дело.

*

„Језик је вирус.“

(Вилијам Бароуз)

*

Како ући у саму звучну структуру фоничне песме?

*

Покидане семантичке смернице у алеаторној и стохастичкој поезији.

*

Да ли уметност може бити сасвим независна од историјских збивања?

*

Дубоки апејронистички продори у несвесно.

*

Лакановско истраживање порекла и функције говора и писма.

*

Како ће сигналистичко дело естетски да се наметне свету?

*

Има ли формуле која доводи до истине?

*

Онтолошки обрт херменеутике преко језика.

*

За Пола Рикера читање је онај конкретни чин „којим се завршава судбина текста“.

*

За Хајдегера супстанца човека је егзистенција.

*

Апејронистичка поезија, поезија асоцијативне игре многобројних језичких и сликовних спојева и структура.

*

Како тематизовати празнину?

*

Аспекти метајезичности у поезији сигнализма.

*

Експеримент је једна од првих могућности да се књижевност и уметност ослободи устављених конвенција и шаблона.

*

Сигналистичко дело и теорија вредновања.

*

„Онтолошка 'истина' егзистенцијалне анализе изграђује се на основи изворне егзистенцијалне истине."

(Хајдегер)

*

Огољена слика стварности у шатровачкој песми (прози).

*

Из пољуљаних темеља логоцентризма.

*

Свест о разуђеном бићу језика у поезији и поетици сигнализма.

*

Према Абрахаму Моу и Макс Бензеу општа теорија уметности само је део опште теорије комуникација.

*

За Дилтаја „у језику људски унутрашњи живот налази свој потпуни, исцрпни и објективно разумљив израз“.

*

Како доћи до апсолутног вредносног суда о уметничком делу?

СЕМАНТИЧКА СТВАРНОСТ

Истраживање вишесмислености поетског дела феноменолошком анализом семантичких слојева.

*

Како глас и звук, реч и ритам стварају значење у песми?

*

Између очекиваног и неочекиваног.

*

„Неисцрпност секундарног сазнања, то јест сазнања које схвата и одговара: у њему је потенцијална бесконачност одговора, језика, кодова.“

(Михаил Бахтин)

*

Ониричност, игра опречних слика и језичка обасјања у апејронистичкој поезији.

*

Из празнине, из таме безобличја ка светлосном бићу песме.

*

У творачкој акцији poiesisa.

*

Како протумачити став Ролана Барта да је сваки текст ново плетиво прошлих цитата?

*

Непредвидљивост језичке лавине у поезији апејронизма.

*

Живи организам језика.

*

Како разградити реч?

*

Нова естетика – прелаз из онтолошке у семантичку стварност.

*

Из извора имагинативног исијавања апејронистичке песме.

*

Како стварност постаје градивни елемент уметности?

*

Без диктатуре смисла.

*

„Потребна су нам снажна, исправна, тачна и занавек неразумљива дела.“

(Тристан Цара)

*

Основне одреднице сигнализма: експеримент, откривање, стварање.

*

Езотерични конструктивизам Готфрида Бена.

*

Могу ли лепота и естетска вредност уметничког дела бити сасвим изједначене са истином?

*

Метафизички блесак битног у апејронистичкој песни.

*

Из иманентне поетике сигнализма.

*

За Мерло-Понтија трајање није само промена, настајање, кретање, већ и „бивство у живом и активном значењу те речи“.

*

Језиком и знаком ка тајнама бића.

*

За Стефана Моравског авангардизам је конкретна историјска појава која обухвата уметничке иновације и експериментисање „али се не да свести само на те особине“.

*

Испитивање генезе и структуре текста у сигналистичком делу.

*

Разоткривање језичког знака.

*

Из природе речи.

*

У језику Јакобсон види чисто семиотички систем.

*

Свест о простору у визуелној песни.

*

Нагон ка преименовању ствари.

*

Раст и расцветавање апејронистичке песме из скривене језичке роднице.

*

„Читав естетски процес конкретне поезије тече, са бивственотематског становишта, у првом реду семиотски, односно на разини знаковног битка, а не семантички на разини исказа.“

(Макс Бензе)

*

Шта даје идентитет једном уметничком делу?

*

Непрозирност песничког говора и формирање значења и поруке.

*

Значењска редунданса.

*

Узаврли онирички извори у апејронистичкој поезији.

*

Како откривати целину говора?

*

Шта би то била метапесничка самосвест?

*

Особености естетског доживљаја у сигнализму.

*

Умеће читања и мишљења.

*

Да ли је уметност само „део митологије коју производи свако друштво и свако историјско раздобље“, како тврди Џозеф Кошут?

*

Неоавангарда и радикално превредновање основних начела уметности.

*

Продирати у само генетско језгро језика.

*

Незнани путеви из/реченог.

*

Могућност вредновања уметничког дела,
не позивајући се на естетски доживљај.

*

Радикално историзована природа људске
егзистенције.

*

Може ли се озбиљније говорити о "деху-
манизму" неоавангарде?

*

Игра је, према Еугену Финку, један од
основних феномена људског постојања.

*

Уметност као рад и игра.

*

Могу ли се сазнати границе уметности?

*

Шатровачка песма (проза) рађа се из са-
мог језгра и структуре једног егзистенцијалног
миљеа.

*

Овде ћемо спустити сидро у плодно тло.“
(Тристан Цара)

*

Како долази до идеологизације текста?

*

Проблем естетског вредновања неоавангардног дела.

*

Да ли су људско истраживање и рад „дубоко лингуални“ и изграђени за интерпретирање само „у терминима лингвистичких модела“, како тврди један теоретичар?

*

Стваралаштво једна од основних димензија људског бића.

*

„У писању, циљ је не показати нити величати процес писања, нити је циљ да припоји субјект језику: то је пре питање стварања простора у коме субјект који пише нестаје.“

(Мишел Фуко)

*

Неоавангарда се посебно ослањала и користила резултате семиотичких истраживања знака, језика и текста.

*

Можемо ли доћи до неких одређених и сигурних вредности естетског процењивања или су све оне релативне?

*

„Текст је имао само један смисао, то јест, унутрашње односе, структуре; он сада има једно значење, то јест своје остварење у говору читајућег субјекта; по свом смислу текст је имао само семиолошку димензију; по свом значењу он сад има семантичку димензију.“

(Пол Рикер)

*

Битан помак ка језичкој експресији у стохастичкој поезији.

*

Конкретистички напор и рад на материјализацији језика.

*

Генеричка значења.

*

За де Сосира језик "није функција говорећег субјекта".

*

Асоцијативне комбинације у сигналистичкој вербалној поезији и моћ раста текста (песме).

*

Лезикотворство – изворно песникованье.

*

Из чистоте и невиности речи.

*

Ставити насупрот једно другом: стварност света и моћ језика.

*

Дескриптивна снага језика у феноменолошкој поезији.

*

Феноменологија је, по Хусерлу, "учење о суштинама трансцендетално редукованих форми".

*

Богатство језика, вербалних слика, лексичких варијаната и облика језичке поетске игре у апејронистичкој поезији.

*

Да ли је способност естетског доживљавања неопходни услов естетског вредновања?

*

За Барта „сваки текст пошто је интертекст другог текста, припада интертекстуалном“, што се не може мешати са изворима текста.

*

Замршени облици поетског исказа у стохастичкој поезији.

*

Истраживање самобитности језика и његове материјалне основе у конкретној поезији.

*

Не-миметизам конкретне песме.

*

Ревитализација језика, језичка пренапрегнутост и експлозивност у апејронистичкој поезији.

*

„Је ли пјесништво игра, 'најневинија од свих ствари', као што Хелдерлин једном пише својој мајци, или је она тако озбиљна ствар да човјек не би могао егзистирати без њега“?

(Карл-Ото Апел)

*

Како у семантичкој димензији одредити естетички знак?

*

Језик алеаторне поезије доведен на саму ивицу тешко схватљивог значења.

*

„Естетски вредносни суд је само изведена и секундарна творевина која игра споредну улогу у процесу поимања вредности естетског предмета.“

(Роман Ингарден)

*

Могућност као основни појам естетике којом се одређује битна структура уметничког дела.

*

За Чарлса Симића оно што писање чини сложеним јесте „мешавина намерног и нехотичног“.

*

Неисцрпни су семантички простори апејронистичке песме.

*

Граница језика – почетак песме.

*

„Писање стихова, то је – цепање атома. Волим да правим поређење са атомима, са тим бескрајно малим, где се крију огромне енергије.“

(Душан Матић)

*

Проблем отворене форме у сигнализму.

*

Из крајње противуречне стварности.

*

Како се, према феноменолозима, "вратити самим стварима"?

*

Организовање и идентификовање смисла и значења у сигналистичком делу.

*

Жудња за идентитетом.

*

Да ли је Петер Слотердијк у праву када тврди да је дошао "крај авангардне ексклузивности – крај застрашивања путем нормативног модернизма"?

*

Истраживање и тумачење сигналистичке поезије као разуђеног естетског процеса.

*

„Пјесништво и језик не могу очевидно бити описани феноменално правилно као готови предмети изван времена.“

(Карл-Ото-Апел)

*

Шта је права природа времена?

*

Како досећи зенит језика?

*

„Кодирајући карактер метафоре могуће је схватити као кодирање семантичке информације у естетику.“

(Макс Бензе)

*

Начини „текстуализације“ у сигналистичком делу.

*

Поезија као „продукција“ естетских иновација у језику.

*

Тамо где није свест основа и мерило свих ствари.

*

Дисперзија значењских облика речи у сигналистичкој песми.

*

Према Микелу Дифрену песник, за разлику од прозног писца, употребљава језик „као материју а не као инструмент“.

*

Поетска комбинаторика и синтаксичко дробљење песме у апејронизму.

*

„Мој живот представља причу о самоостварењу несвесног. Све у несвесном тежи да се испољи, али и личност такође жели да надрасне сопствене несвесне услове и да искуси себе као целину.“

(Јунг)

*

Песник говорећи о себи истовремено говори и о свом односу према свету.

*

"Постоји небројано делова бића"

(Платон)

*

"Разлике међу различитим световима су разлике у стилу, тако да израз 'свет' у естетичком истраживању без двоумљења смемо заменити изразом 'стил'. Сваки песник има свој стил, што значи – свој свет."

(Емил Штајгер)

*

Магична димензија језика и значењски преливи у апејронистичкој песни.

*

Из живе дијалектике лингвистичког знака.

*

Песничким моделовањем језика настају нове структуре и форме чија је естетска функција другачија од оне у прозном делу.

*

За Бахтина форма је неопходан мост који омогућава да се дође до новог непознатог садржаја.

*

Сигналистичка песма остварује своју бит из знаковног и језичког извора.

*

Да ли можемо у потпуности да се сложимо са тврдњом Т. С. Елиота „да поезија не сме исувише далеко да одлута од обичног свакодневног језика“?

*

Поштовање аутономије књижевног дела.

*

„Данас суштинско питање није оно о писцу нити оно о делу, већ је то питање о читању и писању, писању као институцији и читању као делатности.“

(Филип Солерс)

*

Истраживање гласовне супстанце речи у фоничкој поезији.

*

Ка синхроничном и дијахроничном проучавању лексичких значења.

*

„Заиста се бојим да се никада нећемо отарасити Бога, јер још увек верујемо у граматику.“

(Ниче)

*

За структуралисте значење једног текста зависи од других текстова које он преузима и на нови начин мења и уобличава.

*

Ритмичка организација језика у апејрони-стичкој поезији.

*

Из самог језгра ствари.

*

Довођење речи до песме.

*

Парадокси алеаторне поезије.

*

„Језик није супстанца него однос.“

(Фердинанд де Сосир)

*

Шта то у језику омогућава стварање
естетског значења?

*

"Чисто дело подразумева изражајно неста-
јање песника који уступа иницијативу речима."

(Маларме)

*

Језички избор – један од основних начина
обликовања поетске материје.

*

Како предухитрити прерано значењско за-
тварање?

*

Да ли значење може да делује као матери-
јална сила?

*

Претварање ствари у значење.

*

Имагинација, по Гастону Башелару, мења димензије ствари и њихове међусобне односе.

*

Из онтичког раскола.

*

Ка искуству невиђеног.

*

Из неухватљиве тајновитости апејронистичке песме.

*

Осветљавање креативне основе сигналистичког дела.

*

Према Бахтину све такозване "реалије" у књижевности су ствари бремените речју.

*

Сталне интеракција разноврсних језичких облика у стохастичкој и апејронистичкој поезији.

*

„Модерно умијеће темељи (се) на принципу произвољности. Произвољност је опћи 'закон' пребивања у свијету 'ствари'.“

(Јосип Бркић)

*

Лексички, синтактички, фонички и ритмички потенцијал апејронистичке песме.

*

Поетска прозачност и вишезначје изникли из затамњених понора језика.

*

Егзистенцијално искуство језика, знака, геста и звука у затвореној структури сигналистичког дела.

*

„Дефинисање исказа и његових граница.“
(Михаил Бахтин)

*

Књижевна теорија и критика већ су се сложиле с чињеницом да се песничко дело никад не може до краја „денотативно исцрпети“.

*

„Провидност смисла“ у традиционалистичкој песми.

*

Како се вратити оном неизговореном.

*

Идеологија телесности у сигналистичкој гестуалној поезији.

*

Семантичка функција гестова.

*

За Хегела свест има језичку структуру.

*

Феноменолошка критика сопствене идеологије.

*

Из естетског реалитета песничког дела.

*

За Терија Иглтона „свака реч, реченица или одломак поново је исписивање, препис раније насталих текстова или текстова што окружују појединачно дело“.

*

У алеаторној и стохастичкој поезији речи из обичног (природног) говора спајају се у говор који се по својој структури веома разликује од природног говора.

*

Градивна способност песничке материје.

*

Како се у сигналистичкој поезији искушава игривост језика?

*

Тајна језика – скривена значења.

*

Језички обрти у алеаторној песми.

*

Да ли поезија није ништа друго до материјалност записаних речи како покушава да нас увери један критичар?

*

Тродимензионална природа језичког знака.

*

Реч и знак – природна позиција сигналистичког дела.

*

Поезија – изворна комуникација песника са светом.

РАСПОНИ НЕОАВАНГАРДЕ

Искуство говора, по Мерло-Понтију не би нас ништа могло научити о бићу језика јер оно нема „онтолошки домет“.

*

Сигналистички песник помоћу речи, геста, звука и знака на путу самоостварења.

*

Значењска експлозивност апејронистичке поезије.

*

„Песничко означено упућује на друга дискурзивна означаења, тако да се у песничком дискурсу могу читати и многи дискурси.“

(Јулија Кристева)

*

Нови семантички односи и свежи значењски извори у стохастичкој песми.

*

Језичко успостављање иреалности.

*

Како песма гради свој свет, како испуњава свој простор?

*

"Смисао песме јесте сама песма."

(Микел Дифрен)

*

Значењска моћ говора.

*

Када реч губи своју изворну, етимолошку
садржину?

*

Истражити природу речи.

*

Лингвистичи модели неопходни инстру-
менти у тумачењу неоавангардног дела.

*

Како функционише дискурс и како произ-
води значења?

*

За критичаре разумевање и тумачење
стварности и поступак производње значења у по-
езији иста је делатност.

*

Према Хајдегеру не говори само човек је-
зиком, него још више језик говори човеку.

*

Прожимање и проницање језиком и пе-
смом.

*

Акустичност и визуелност језика.

*

Узајамна привлачења разнородних речи.

*

„Увијек кад човјек, полазећи од својих веза живота, стиче разумијевање неког бивствујућег у његовој бити, битак се већ повиновао кући неког језика.“

(Карл-Ото Апел)

*

Како здруживати речи у магичну структуру песничког текста?

*

Визуелна и акустичка сагласја речи и знака у сигналистичкој песми.

*

За разлику од поезије где је могућ „нетематски говор“, основна одлика прозе је њена „тематичност или приповедност“.

*

Ритмичко и еуфонично обликовање говора.

*

Ка семантичком садржају језичких знакова у песми.

*

Хусерлова „феноменолошка редукција“ и поетика Франсиса Понжа.

*

Интертекстуалне мреже у сигналистичком делу.

*

Ритуална естетика гестуална песме.

*

Сигналистичка поезија – непрестано трагање и жудња за другачијим говором.

*

„Поетски извори скривени у морфолошкој и синтаксичкој структури језика, једном речју поезија граматике, и њен књижевни продукт граматика поезије, махом су остајали непознати критичарима и запостављени од стране лингвиста, али су их креативни писци зато вешто откривали.“

(Јакобсон)

*

Отклон песничког субјективизма у феноменолошкој и технолошкој поезији.

*

За Јулију Кристеву „какав год да је семантички садржај текста, његов услов као означавајућег поступка претпоставља постојање других дискурса“.

*

Како песничко мишљење „деконструира“ стварност?

*

Реч окренута према свом извору.

*

Укрштање значења у апејронистичкој пемси.

*

"Постоји ли перманентна револуција језика? Назовимо то поезијом."

(Ихаб Хасан)

*

Из метајезичке структуре сигналистичког дела.

*

Према једном филозофу „песништво је казивање, које као казивање, садржи саму истину онога што се казује“.

*

Непрозирност песме и њено тумачење.

*

Метафоричка бит језика.

*

Како читати сигналистичку песму?

*

Начини опредмећења језичког знака.

*

Коришћење туђег говора у алеаторној и технолошкој поезији.

*

"Текст живи само додирујући се с другим текстом (контекстом)."

(Михаил Бахтин)

*

Ка унутрашњем бићу песме.

*

Песма је бескрајна тајна.

*

„Ствар која постаје јасна престаје да нас се тиче.“

(Ниче)

*

Могу ли се нове, радикалне и откривалачке идеје изразити у конвенционалној књижевној и уметничкој форми?

*

Одредити кључна упоришта сигналистичке поетике.

*

„Опет морам да кажем: писање је један начин живота. Мислите да је лако живети – у једном слободном песничком тражењу?“

(Душан Матић)

*

Апејронистичка песма – амбигвитетна значењска творевина.

*

Узбудљива лепота Хаоса.

*

"Несумњиво је да ове непредвидљиве песме предвиђају закономерне наше немогућности."

(Драшко Ређеп)

*

Реч искушава песму.

*

Мимезис другог говора у сцијентистичкој и технолошкој поезији.

*

Откривајући само једну тајну песничког дела ми ћемо наивно поверовати да смо одгонетнули целу песму.

*

За Ролана Барта интертекстуално је у сваком тексту садржано „будући да је оно само међутекстовље неког другог текста, те се не сме побркати с' неким пореклом текста“.

*

Интертекстуалне евокације, прожимања и спајања разноврсних облика говора у сигналистичком делу.

*

Неовангарда – отворен планетарни креативни процес где се индивидуални стваралачки напори, кроз међусобна прожимања, сливају у јединствену целину.

*

Сигналистичко дело – искуствена и планетарна визија света.

*

Бити у своме времену дуг је песника.

*

Метафора – структурна компонента песме на којој се заснива поетска вишезначност.

*

Демонизам жудње за неизрецивим.

*

Антиграматичко и антисинтаксичко раслојавање и коришћење језика у конкретној поезији.

*

Стварност и егзистенцијалност шатровачког језика (говора).

*

У неоавангарди разлике између појединих уметности су нејасне а границе непрецизне и променљиве.

*

"Појава средстава масовних комуникација радикално је изменила карактер уметности."

(Абрахам Мол)

*

Оно што кажемо о свету у ствари је говор о нама и свету.

*

Нема краја у истраживању сопственог бића.

*

Да ли је свако стваралаштво ограничено временом у коме настаје?

*

Аристотел метафору повезује са загонетком.

*

Основна стваралачка улога уметника у нашој цивилизацији, према Абрахаму Молу, је у проналажењу нових идеја и стварању нових облика уметности.

*

Песник заточен у тамници језика.

*

„Постоји ли а приори у свету неки ред, а ако већ постоји у чему се састоји?“

(Витгенштајн)

*

Како одредити границу између смисла и не-смисла?

*

У апејронистичкој поезији жудња језика за игром.

*

Разграновање текста над извором језика.

*

За Макса Бензеа метафора има виши износ естетске информације од објектно језичке формулације којој је додељена. Променом статистичког информационог износа који се повлачи при прелазу из (објектно језичког) израза у (метафизичку) метафору, према Бензеу, концентрација семантичке информације допуњава се естетском.

*

С песмом уронити у свој унутрашњи свет.

*

Да ли биће сигналистичког дела можемо обухватити једном коначном дефиницијом?

*

Суштина сигналистичког ствараоца и сигнализма је у трагању.

*

„Да ли песник своју загонетку тражи, или се кроз њега језик сам поиграва и гради архитектуру свог лавиринта, свеједно је.“

(Миодраг Павловић)

*

Избрисати границе језика.

*

Поетичка самосвест сигнализма.

*

Борбена поетика неоавангарде.

*

У природи је неоавангардног стваралачког акта да превазилази познато и истрошено стварајући нешто ново.

*

Миклош Саболчи неоавангарду дели у две основне групе: неоавангарда типа "знак" и неоавангарда типа "крик". У првој би доминирале структуралистичке а у другој анархистичке идеје.

*

Како се одредити према неисказивом?

*

Игра језика и творба значења у сигналистичком делу.

*

Песма ме ослобађа.

*

Да ли је писање само игра?

*

Ка унутрашњој поетици.

*

Сигналистичко истраживање корена битка.

*

Интермедијална природа Интернета главни ослонац неоавангарде.

*

Може ли само вербални језик да обликује нашу визију света?

*

„Писмо је оставило ликовну саставницу као врховно обележје речи, свдећи на ту форму све друге чулне чињенице говорне речи.“

(Маршал Маклуан)

*

Јаловост језичког пуризма.

*

Преиспитивање и разбијање традиционалног књижевног изражајног система и система књижевних конвенција у сигнализму.

*

„Мој задатак се састоји у томе, да објасним бит реченице.“

(Витгенштајн)

*

Игром језика исцртати језичку енергију.

*

„Овосветско владање космичке силе дешава се без разлога и циља, без сврхе и смисла. То су основи света који се поново јављају у људској игри.“

(Еуген Финк)

*

Мене света – мене поезије.

*

Филозофија и „мишљење језика“ у Витгенштајновском кључу.

*

Парадоксална иронија алеаторне песме.

*

Исписивање разлике.

*

Радикална обнова лингвистичко-теоријских истраживања у неоавангарди.

*

По Витгенштајну „ми себи стварамо слике чињеница“ а „реченица је слика збиље“.

*

Шта може ограничити семантичку ширину језика?

*

Маклуан нас уверава да би непосредно подржавање свести учинило да се заобиђе говор неком врстом обухватног ванчулног опажања.

*

Да ли постоји "чисти језик"?

*

Утопистички програми неоавангарде – рушење (укидање) граница између живота и уметности.

*

Лајбницовска теорија „идеалног језика“.

*

За Миодрага Павловића „поезија без загонетке је самоописивање или убеђивање“.

*

Нова форма изникла из другачије језичке стварности.

*

Како апсолутизовати форму?

*

Реч и знак – силе које нас ослобађају.

*

Сан о ослобођеном језику није сан о немогућем.

*

Према Маклуану говор се код човека јавља с развојем моћи за ослобађање ствари.

*

Узајамно допуњавање речи и ствари.

*

Како откривати вишезначност ствари?

*

Неоавангарда и дух времена.

*

"За сваку нову уметничку идеологију, за сваку врсту авангарде, противник не само да је пожељан већ је и неопходан."

(Збигњев Бјењковски)

*

Нови модели стварања текстова у сигнализму и обнова српске поезије.

*

Снажни вербални судари, језички шок и динамизовање песничке слике у стохастичкој и апејронистичкој поезији.

*

Уклањати границе које деле спољни свет од нашег унутрашњег света.

*

По Јаусу историчност књижевности за-
снива се на дијалошком односу дела и читаоца.

*

„Нема страсти без борбе.“

(Ками)

*

Из затамњених зона стваралачког агонизма.

*

За Миодрага Павловића напуштање нормативне граматике и канонизоване нео-естетике сигурно неће значити „расуло и крај, последњу кризу у култури“.

*

Истраживање и коришћење широког спектра језичких могућности у неоавангардној поезији.

*

Игра изнад свега.

*

Семантички порив дела.

*

Ка делатним облицима језика.

*

Како се односима између речи дефинише њихов смисао?

*

"Свака мисао представља бацање коцке."
(Маларме)

*

Зен као искуство празнине (непостојања).

*

Сигнализам – покушај поетског сагледавања свемира и света.

*

Постмодернизам и дечје болести модерни-
зма.

*

Уметност као отворени простор безброј-
них могућности.

*

Неоавангардно проширивање граница
уметности.

*

Ка унутрашњој форми песничког дела.

*

Све оно што из себе ископамо помоћу је-
зика.

*

Речи и ствари.

*

Знаци и значења.

*

Према Витгенштајну једна реч може има-
ти више намена унутар различитих језичких ига-
ра. Њено значење увек ће зависити од тога какву
улогу има у језичкој игри.

*

Нови креативни облици, језичке и невер-
балне могућности стваралаштва у неоавангарди.

*

У језику је битна истина ствари.

*

Драма неоавангардне стваралачке кушње.

*

Према Тејару де Шардену "нешто се може саградити само по цену одговарајућег разарања."

*

Кроз песму ка извору бића.

*

Посвећеност песника.

*

Песнички облик апејронистичке поезије створен под унутрашњим притисцима језичке лавине.

*

Понорно биће речи.

*

Свест о значењу језика.

*

Језик је за Витгенштајна део људског организма подједнако компликован као што је то организам.

*

Одговорност песника – одговорност песме.

*

"Тексту се прилази и он се доживљава у односу на знак. Дело се затвара на означеном."
(Ролан Барт)

*

Какав може бити однос неоавангардног ствараоца према предметности и објективности света?

*

Интертекстуална свест сигналистичког ствараоца.

*

Фонологија истражује скуп гласова (фонема) које производи људско грло.

*

Фонема као збир „препознатљивих обележја“ није најмањи језички елемент.

*

Неоавангардна поезија и негирање граматичких законитости.

*

Из кључале језичке магме – апејронистичке песме.

*

Који елементи чине неоавангардни текст?

*

Како откривати и истраживати структуру неоавангардног дела?

*

Јакобсон је оптуживао лингвисте да „уништавају и осиромашују језик“.

*

„Како се граматика може конструисати?“
(Ноам Чомски)

*

Из семантичког језгра сигналистичког дела.

*

Језик скрива једну суштаствену стварност.

*

Креативна борба основно начело неоавангарде.

*

Писање – пражњење жудње.

*

Према Џону Кејџу уметност се може имати и кад се не ствара. „Све што се мора чинити јесте да се мења свест“, каже он.

*

Неисцрпност уметничких облика (форми).

*

Идеје и свет.

*

"Као нека врста џиновског атома, ткиво света јесте једина недељива стварност."

(Тејар де Шарден)

*

У гестуалној поезији сједињавање језика и тела.

*

Природни језик – медијум поезије.

*

Феномен језика, после Витгенштајна, незаобилазан је у савременој филозофији.

*

Може ли се у потпуности и безусловно прихватити Јакобсонова дефиниција поетске функције језика као "усмереност на поруку као такву", односно "довођење у фокус поруке зарад ње саме"?

*

Почетак и крај, извор и увир облика.

*

Добро запретана тајна креације.

*

Када поезија почиње да бива стварнија од живота?

*

Сигналистичка поезија – критичка савест новог времена.

*

"Ако се традиционални семиотички процес обраћао пространству једног језика и пред-

стављао затворени модел, данас се, очито креће према начелно отвореном моделу. Прозор свијета културе никада се не затвара. Култура – то је отворен прозор."

(Јуриј Лотман)

*

Неоавангардна уметност развија своју сопствену дијалектику.

*

У којој је мери емотивност у савременој поезији „естетска категорија“?

*

Из чулног ка интелегибилном.

*

"Само преко ове игре прелома свет се даје бићу које говори."

(Жак Лакан)

*

Асоцијативни лудизам стохастичке песме.

*

Изговарати неизговорљиво.

*

Према Хуизинги "у својој исконској функцији песништво је рођено током игре и као игра".

СКРИВЕНО БИЋЕ ПЕСМЕ

Страст и писање.

*

Песма као лом језика.

*

Може ли се поезија идентификовати само по својој „лирској суштини“?

*

Према Миодрагу Павловићу „песник је ту да ослушкује кретања на дну језика, или да поново чује прајезик, у његовој заборављеној свежини“.

*

Из унутрашњег склопа песничког дела.

*

Оно што искажемо језиком надмашује моћ језика.

*

Стално значењско подмлађивање речи у апејронистичкој песми.

*

Волшебност поезије.

*

Несвесно као говор Другог.

*

Неисцрпност песничких облика.

*

Песма – градња језика.

*

Како поново именовати свет?

*

Ка непосредном искуству света.

*

У гестуалној поезији сједињавање: звука, гласа, покрета и простора.

*

Ритмичност и двосмисленост природног језика.

*

Реч у фоничкој песми често делује више својим ритмом и звуком него смислом.

*

Ломљење традиционалистичке синтаксе у алеаторној и стохастичкој поезији.

*

Динамика говорног низа и ритмички преливи у апејронистичкој поезији.

*

Из синтаксичке неукротивости настаје нова слика света.

*

За Валерија песма је „продужено оклевање између звука и смисла“.

*

Вртложни ритам рађања нових песничких слика у апејронистичкој песни.

*

Да ли је песник господар језика?

*

Језик – универзални медиј међуљудског споразумевања.

*

Према Ноаму Чомском једно од заједничких својстава свих језика „јесте њихов стваралачки вид“.

*

Песнички облик (форма) отвара нам скривено биће песме.

*

Неизрециво – неотуђиви део већ исказаног.

*

„Једно од суштинских својстава језика је то што он пружа средства за изражавање неодре-

ђеног броја мисли и за умесно реаговање у неодређеном распону нових ситуација.“

(Ноам Чомски)

*

Унутрашњи креативни агон ствара песничко дело.

*

Пораз говора – пораз песме.

*

Од привида ка истини.

*

Где је станиште песме?

*

Шта је то природни језик?

*

"А језик, може ли он да бруји"?

(Ролан Барт)

*

Говор и симболичка функција.

*

Стварање нових обликотворних јединица једно од основних начела сигнализма.

*

Значење и облик здружени у поетски сев.

*

Ко кога поседује: песник језик, или језик песника?

*

„Текст који пишете мора да ми пружи доказ да ме жели.“

(Ролан Барт)

*

Асоцијативни механизми стохастичке поезије.

*

Разорити каноне језичког и формалног беспућа традиционализма.

*

Оспоравање класичног хуманизма у неоавангарди.

*

Утицај маркузеовских начела "антикултуре" у појединим облицима неоавангарде.

*

Песников избор је пресудан.

*

„Поезија се говори, она је говор, али не долази из говора, она није сама та изговореност. Није ни само језик, нити је поезија усавршавање језика, његова култура. Она долази из предјезика, и предсмисла.“

(Миодраг Павловић)

*

Ка првобитном значењу речи.

*

Како изразити ствар као такву?

*

"Питање је да ли чак и наше најтачније речи (...) нису лишене значења и да ли, у коначној анализи, језик не изражава крајњу усамљеност човека у једном немом свету."

(Албер Ками)

*

Улога прозаизама у сигналистичкој поезији.

*

Како се изборити против премоћи речи?

*

Шта кривотвори стварни свет?

*

Речи враћене стварима.

*

Свет ствари је неисцрпан.

*

Да ли постоји само једно мотивационо језгро апејронистичке песме?

*

Ка језичкој димензији знака.

*

Просторно разубуђивање речи у сигналистичкој песми.

*

Ослобађање језика од ултимативног карактера говора.

*

Према формалистима поетски говор је говор конструкција.

*

Неисцрпност значења у апејронистичкој песми.

*

Рашчлањавање говорног низа у стохастичкој песми.

*

Ритмичко-акустички слој у фоничкој песми често је изнад значењског.

*

Шта уопште значи „разумети“ песму, пита се Гадамер.

*

Унутрашња затвореност песничког дела и ослобођени језик.

*

Извор и токови речи у апејронистичкој песми.

*

Песма – створени и имагинарни завичај песника.

*

„Сваки елемент говора прима се на два плана: на плану поновљивости језика и на плану непоновљивог исказа“.

(Михаил Бахтин)

*

Шта би то била друштвена одговорност текста?

*

Нестабилност књижевног језичког система.

*

Непрекидна еволуција сигнализма и сигналистичких форми.

*

„Писање, то је: наука о уживањима у језику, његова камасутра.“

(Ролан Барт)

*

Стваралачка новина основно оружје неоавангарде.

*

Нови однос човека и Космоса у сцијентистичкој (космолошкој) фази сигнализма.

*

Према Тејару де Шардену "дубока атомичност васионе видљиво избија на површину у свакидашњем искуству".

*

Ослободити се изговарајући песму.

*

Песма онтолошки мост између човека и света.

*

Износећи ствари из тмине непостојања.

*

"Нека буде речено још и ово: било да Једно постоји, или да не постоји, оно и друге ствари – како изгледа – у њиховом односу према себи, и у њиховом узајамном односу, на све начине јесу све, и нису ништа, изгледају све, и не изгледају ништа. – То је савршена истина."

(Платон)

*

Шта би то била, према де Сосиру, „нелингвистичка основа језика“?

*

Гротеска и црни хумор неспорни елементи алеаторне, технолошке и нађене поезије.

*

Неутажива страст према језику.

*

Трчање кроз непрегледну прашуму речи.

*

Разграђивање језичких знакова.

*

Каква је то реч која, према Бахтину, блокира и замрзава мисао.

*

Објективност језика.

*

Где су „видљиве границе речи“?

*

Посебност и општост песме.

*

Како поново створити свет?

*

„Увек треба имати две идеје да би једна могла да уништи ону другу.“

(Жорж Брак)

*

Из магме језичког хаоса блесак апејронистичке песме.

*

Стваралачка моћ језика.

*

Како се значење једне песме може осамосталити у односу на језичке структуре од којих је настало?

*

Способност речи да у апејронистичкој педми мењају првобитна и исказују нова значења.

*

Продубити технику писања.

*

Мислити немишљиво.

*

Помоћу речи и знака обликовати свет,
створити слику света.

*

„Видљиви свет није више збиља, а невиђени свет није више сан.“

(В. Б. Јејтс)

*

Полиморфна текстура сигналистичког дела.

*

Шта критика може да тражи од песника?

*

Проблем семиозе у неоавангардном књижевном делу.

*

Поетика цитатности и жанр колажа.

*

Декомпонована слика света у стохастичкој песми.

*

За Борхеса време је тајна неизмерна попут простора.

*

„Писање је (негација) поништавање времена.“

(Франсис Понж)

*

Чудесно отварање језика и знака у сигна-
листичкој песми.

*

Поезија – језик у његовој космичкој функ-
цији.

*

Према Јакобсону без еротизације језика у
књижевности сваки језик је мртав.

*

Унутрашњи немири и космичке визије у
поеми „Путовање у Звездалију“.

*

Где је право порекло језика?

*

„Ожиљци граница туђе речи. Трагови у
синтаксичком устројству.“

(Михаил Бахтин)

*

Разноврсност и симболичка понорност је-
зика.

*

Нови модели песничког језика у сигнализму.

*

„Променом форме, трансформацијом кодова људског споразумевања, може да се мења и смисао поруке.“

(Жан Пјер Фај)

*

Колаж као „транссемиотички цитатни жанр.“

*

Како свести језик на нулти степен значења?

*

У конкретној поезији нестајање речи и њено преобраћање у знак.

*

„Све се претаче у језик, људи вербализују лако своје унутарње пориве и спољне покрете.“

(Миодраг Павловић)

*

Непресушна енергија „активистичког иновационизма“ у сигнализму.

*

У песми – изворно отварање бића.

*

Бесконачни простори постојања.

*

Када песма надилази песника?

*

Да ли егзистенција може постати биће?

*

„Осећам и самог себе као тајну.“

(Борхес)

*

Поетика заума и разарање значења природних језика.

*

Опредмећена реч.

*

Да ли на историјску авангарду можемо гледати као на „величанствен и неуспео покушај рушења институција европске цивилизације“ како тврде неки критичари.

*

Посебни начини језичких склопова у апејронистичкој песми.

*

Открити знаке свог времена.

*

"Човек свагда са собом носи целу своју историју и историју човечанства."

(Јунг)

*

Из антиномичне структуре песниковог бића.

*

„Тешкоћа лежи у језику“, каже Хајдегер.

*

Када уметник стварну природу доживљава као одраз уметности?

*

„Речник је сигурна вредност. Неисцрпна.“
(Франсис Понж)

*

Да ли језик може бити искључиво схваћен и тумачен као техничко-логички систем знакова?

*

Тематизовање уметничких изражајних средстава у неоавангарди.

*

Шта је песма?

*

„Језик је кућа бића. Човек станује у тој кући.“

(Хајдегер)

*

Ка бити уметности истраживањем извора уметничког дела.

*

Како креативним радом у језику мењати ствари?

*

Реч као материја и песнички облик.

*

У апејронистичкој песми речи обременене
значањем.

*

Да ли на уметност можемо искључиво
гледати као на комуникацију како то чине поје-
дини тумачи неоавангарде?

*

Ка изворишту језика и песме.

*

Како стварносна поезија апсолутизује
стварност?

*

Песник – извор свог дела.

*

Унутрашње прожимање облика и значења.

*

Удес језика.

*

Огољени поступци неоавангарде.

*

Ка естетској деструкцији језика.

*

Неоавангарда као негација али и надград-
ња књижевних и уметничких дела и облика (фор-
ми) који су јој претходили.

*

У вртлогу незауостављиве игре апејронистичке песме.

*

Како песмом исказати целину бића?

*

У чему се састоји стварност дела?

*

Како најапстрактнији дискурс упућује на конкретну стварност?

*

Из експлозивног озрачја апејронистичке песме.

*

Неизрециво присутно у свему исказаном.

*

„Реч као средство (језик) и реч као осмишљење. Осмишљавајућа реч припада царству циљева. Реч као последњи (виши) циљ.“

(Михаил Бахтин)

*

Изворни унутрашњи рад песниковог бића.

*

Игра знака и значења у сигналистичком делу доведена до екстрема.

*

Огромна је моћ речи јер може деловати из спољњег и унутрашњег космоса и света.

*

Уметност према Јасперсу као „метафизичко шифрирано писмо“.

*

Остварење егзистенцијалног поетског дискурса у феноменолошкој поезији.

*

Када човек престаје да влада речима?

*

Повратак речима.

*

Људски сензибилитет, у нашем времену, повећава се помоћу артифицијелних вредности.

*

Креативни принципи језичке, знаковне и фоничке организације у сигналистичком делу.

*

С песмом ка изворишту неизрецивог.

*

С песмом до недосежне границе људског постојања.

*

Двоумица према језику изван поезије.

*

Песма – изворно изрицање себе и света.

*

„Речима изгоним своје демоне.“

(Ролан Барт)

*

Паралексичке конструкције и разарање природног језика у дадаизму.

*

Песмом откривати себе у свету.

*

Из невиности поетског извора.

*

Према Френсису Понжу реч је „створила свет именујући га, истичући га, предајући га даље“.

*

Довођење речи и знака до несазнајног бића песме.

*

Експлозивни динамизам апејронистичке поезије.

*

Хетерогена текстуалност сигналистичког дела.

*

"Књижевни текст увек представља колаж."

(Лоран Жени)

*

Интернационализација уметности у нео-вангарди.

*

Где је граница поезије изнад које више ништа не може бити изречено?

*

„Човек је створио свет именујући га. Неименовани свет је хаос.“

(Франсис Понж)

*

Песмом откривати свет.

*

По неким запажањима живот опонаша уметност у већој мери него уметност живот.

*

„Не смемо сметнути с ума да је наше доба – доба експерименталне уметности.“

(Роман Јакобсон)

*

Неизрециво надилази снагу језика.

*

Нови сев значења из раскомаданог тела апејронистичке песме.

*

Са песмом ка темељу бића.

*

Неизрециво – биће говора.

*

Растрошност речи и значења у апејронистичкој песми.

*

„Метајезик није само кôд – он је увек у дијалошком односу са језиком који описује и анализира.“

(Михаил Бахтин)

*

Песма – бивствовање у свету.

*

Раслојавање света језика и света ствари у сигналистичком делу.

*

Сигнализам – песничко искуство језика и знака.

*

Поезија као игра и истраживање.

*

Звуковно освајање текстуалног простора у фоничкој песми.

*

Песник у сталном трагању за извором свог певања и кореном егзистенције.

*

Надрастање стварности песмом.

*

Сигналистички текст – језичко и знаковно
ткање.

*

Трансценденција као структура егзистен-
ције.

*

Феноменолошка поезија – директан при-
ступ стварима.

*

Руски формализам и стварање „структу-
ралне лингвистичке поетике”.

*

Песма, певање и трајање – сажето време.

*

Како осетити целину времена?

*

Из пуноће космичког и људског универзума.

*

Ка јединству егзистенције и трансценден-
ције.

*

У сигналистичкој уметности дати слику
новог, ослобођеног језика и света.

О АУТОРУ

Мирољуб Годоровић (1940. Скопље), песник, есејист, прозни писац, мултимедијални уметник; оснивач и теоретичар сигнализма, српског (југословенског) неоавангардног стваралачког покрета.

Књиге поезије: *Планета* (1965), *Сигнал* (1970), *Куберно* (1970), *Путовање у Звездалију* (1971), *Свиња је одличан пливач* (1971), *Степениште* (1971), *Поклон-пакет* (1972), *Наравно млеко пламен пчела* (1972), *Тридесет сигналистичких песама* (1973), *Гејак гланца гуљарке* (1974), *Телезур за тракање* (1977), *Инсект на слепоочници* (1978), *Алгол* (1980), *Textum* (1981), *Чорба од мозга* (1982), *Гејак гланца гуљарке* (друго проширено издање, 1983), *Chinese Erotism* (1983), *Нокаут* (1984), *Дан на девичњаку* (1985), *Заћутим језа језик језгро* (1986), *Поново узјахујем Росинанта* (1987), *Белоушка попије кишницу* (1988), *Soupe de cerveau dans l Europe de l Est* (1988), *Видов дан* (1989), *Радосно рже Рзав* (1990), *Трн му црвен и црн* (1991), *Амбасадорска кибла* (1991), *Сремски ћевап* (1991), *Дишем. Говорим* (1992), *Румен гуштер кишу претрчава* (1994), *Стриптиз* (1994), *Девичанска Византија* (1994), *Гласна гаталинка* (1994), *Испљувак олује* (1995), *У цара Тројана козје уши* (1995), *Планета* (заједно са поемом *Путовање у Звездалију* друго проширено издање,

1995), *Смрдибуба* (1997), *Звездана мистрија* (1998) *Електрична столица* (1998), *Рецепт за запаљење јетре* (1999), *Азурни сан* (2000), *Пуцањ у говно* (2001), *Гори говор* (2002), *Фонети и друге песме* (2005), *Паралелни светови* (2006), *Плави ветар* (2006), *Рана, реч и песма* (коаутор, 2007), *Златно руно* (2007), *Свиња је одличан пливач и друге песме* (2009), *Љубавник непогоде* (2009), *Глад за неизговорљивим* (2010).

Књиге прозе: *Тек што сам отворила пошту* (епистоларни роман, 2000), *Дошталo ми у уво* (шатро приче, 2005), *Дневник 1982.* (2006), *Прозор* (снови, 2006), *Шатро приче* (2007), *Лај ми на ђон* (Интернет издање, 2007), *Шокинг блу* (шатро роман, 2007), *Киснем у кокошињцу* (шатро жваке, 2008), *Боли ме блајбингер* (шатро роман, 2009), *Стално проваљује буве* (Интернет издање, 2009), *Торба од врбовог прућа* (кратке приче, 2010), *Дневник 1985* (2012), *Дневник сигнализма 1979 - 1983* (2012), *Areiron* (Интернет издање, 2013).

Књиге есеја и полемика: *Сигнализам* (1979), *Штеп за шуминдере* (1984), *Певци са Бајлон-сквера* (1986), *Дневник авангарде* (1990), *Ослобођени језик* (1992), *Игра и имагинација* (1993), *Хаос и Космос* (1994), *Ка извору ствари* (1995), *Планетарна култура* (1995), *Жеђ граматологије* (1996), *Signalism Yougoslav creative movement* (1998), *Miscellaneous* (2000), *Поетика сигнализма* (2003), *Токови неоавангарде* (2004), *Језик и неизрециво* (2011), *Време неоавангарде* (2012).

Књиге за децу: *Миш у обданишту* (2001), *Блесомер* (2003).

Bookworks: *Фортран* (1972), *Approaches* (1973), *Signal-Art* (1980), *Златибор* (1990), *Шумски мед* (1992).

Антологије: *Сигналистичка поезија* (1971), *Конкретна, визуелна и сигналистичка поезија* (1975), *Mail Art – Mail Poetry* (1980).

Поезија, есеји и интермедијални радови Миролјуба Тодоровића објављивани су на више језика у антологијама, зборницима, каталозима, листовима и часописима: Италије, Мађарске, Аустрије, Немачке, Француске, Шпаније, Португала, Швајцарске, Чешке, Пољске, Литваније, Шведске, Русије, Финске, Исланда, Велике Британије, Данске, Холандије, Белгије, САД, Канаде, Мексика, Уругваја, Бразила, Нове Каледоније, Јужне Кореје, Јапана и Аустралије.

Овај аутор имао је четрнаест самосталних, а излагао је на преко шест стотина колективних међународних изложби цртежа, колажа, визуелне поезије, мејл-арта и концептуалне уметности.

Живи и ради у Београду.

<http://www.miroljubtodorovic.com/>

Signalizam @ Projekat Rastko

ПРЕГЛЕД ИМЕНА

А

- Адорно, Теодор 61
Акселос, Костас 18, 20, 34, , 66
Апел, Карл-Ото 108, 110, 121
Аполинер, Гијом 11, 51
Аристотел 10, 127
Арнхајм, Рудолф 21

Б

- Бароуз, Вилијам 95
Барт, Ролан 22, 66, 69, 83, 85, 87, 88, 89, 91, 100,
107, 125, 137, 144, 145, 148, 159
Бахтин, Михаил 51, 99, 112, 115, 116, 124, 148,
150, 152, 157, 161
Башлар, Гастон 40, 58, 82, 115
Бекон, Френсис 94
Бен, Готфрид 52, 93, 101
Бензе, Макс 95, 98, 102, 110, 128
Библија 36
Бјењковски, Збигњев 133
Бланшо, Морис 69
Блох, Ернст 8
Бодријар, Жан 27
Бонфоа, Ив 92
Борхес, Хорхе Луис 151

Брак, Жорж 150, 154
Бркић, Јосип 115
Бродски, Јосиф 39

В

Валери, Пол 23, 30, 33, 37, 53, 143
Виготски, Лав 18
Винавер, Станислав 19, 33, 34, 45
Витгенштајн, Лудвиг 13, 54, 63, 70, 86, 127, 130,
131, 135, 136, 139
Вучо, Александар 49

Г

Гадамер, Ханс 9, 10, 147

Д

Дерида, Жак 44, 54, 57
Дилтај, Вилхелм 90, 92, 98
Дифрен, Микел 12, 111, 120

Е

Елиот, Томас Стернз 112
Еко, Умберто 25, 55, 59

Ж

Жени, Лоран 159

И

Иглтон, Тери 117
Ингарден, Роман 16, 108

Ј

Јакобсон, Роман 42, 55, 56, 77, 102, 122, 139, 152, 160

Јасперс, Карл 158

Јаус, Ханс Роберт 133

Јејтс, Виљем Батлер 151

Јунг, Карл Густав 111, 154

К

Ками, Албер 21, 33, 133, 146

Канети, Елиас 67

Кејџ, Џон 138

Корнхаузер, Јулијан 12

Кошут, Џозеф 103

Кристева, Јулија 119, 122

Л

Лајбниц, Готфрид Вилхелм 132

Лакан, Жак 70, 76, 96, 140

Лангер, Сузана 74

Лефевр, Анри 34

Лотман, Јуриј 43, 50, 140

М

Маклуан, Маршал 15, 130, 131, 132

Маларме, Стефан 25, 40, 49, 114, 134

Маркузе, Херберт 5, 150

Матић, Душан 109, 124

Мерло-Понти, Морис 45, 73, 74, 101, 119
Мол, Абрахам 98, 127
Моравски, Стефан 63, 101

Н

Ниче, Фридрих 53, 72, 113, 124
Новалис 17, 18, 34

П

Павловић, Миодраг 68, 79, 128, 132, 134, 141,
145, 153
Паунд, Езра 31
Перлоф, Мерџори 24
Песоа, Фернандо 20
Петровић, Сретен 6
Платон 32, 47, 67, 111, 149
Понж, Френсис 83, 121, 152, 155, 159, 160

Р

Ређеџ, Драшко 24, 125
Рикер, Пол 96, 106

С

Саболчи, Миклош 5, 129
Селин, Луис-Фердинанд 48
Симић, Чарлс 109
Сиоран, Емил 67
Слотердијк, Петер 110
Солерс, Филип 113
Сосир, Фердинанд де 38, 106, 114, 149

Спиноза, Барух 46
Сфинга 54

Т

Тајге, Карел 82
Тодоров, Цветан 58
Томас, Дилен 81

Ф

Фај, Жан Пјер 153
Финк, Еуген 104, 131
Фихте, Јохан Готлиб 35
Флакер, Александар 12
Фуко, Мишел 14, 15, 60, 105

Х

Хајдегер, Мартин 91, 93, 97, 120, 155
Хамлет 36
Хасан, Ихаб 7, 72, 123
Хегел, Фридрих 44, 116
Хелдерлин, Фридрих 108
Хераклит 60
Хуго, Фридрих 66
Хуизинга, Јохан 11, 140
Хусерл, Едмунд 84, 107

Ц

Цара, Тристан 94, 100, 104

Ч

Чомски, Ноам 138, 143, 144

Ш

Шарден, Тејар де 7, 16, 27, 28, 82, 136, 138, 148

Шкловски, Виктор 8, 41

Шлегел, Фридрих 68, 71

Штајгер, Емил 112

САДРЖАЈ

Унутрашњи говор	5
Знак и облик	21
Реч и свет	39
Језик – извор којим се обнавља свет	56
Између речи и ствари	76
Семантичка стварност	99
Распони неоавангарде	119
Скривено биће песме	141
О аутору	163
Преглед имена	167

Мирољуб Тодоровић
СТВАРНОСТ И УТОПИЈА
(РАСПОНИ НЕОАВАНГАРДЕ)

Издавач

КИЗ АЛТЕРА, Живојина Жујовића 2

За издавача

Милан И. Арнаут, директор

Цртеж на корици

М. Т. Вид

Прелом текста

Студио АР...Т

Штампа

КИЗ АЛТЕРА

Формат

12 x 19 cm

Обим

11 шт. табака

Тираж

300 примерака

Штампа завршена

Новембар 2013.

Пласман

КИЗ АЛТЕРА

Београд, Живојина Жујовића 2

Тел. +381 11 308 72 78

kizalter@eunet.rs, www.alterabooks.com

ISBN 978-86-6007-138-7

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

82.02СИГНАЛИЗАМ

ТОДОРОВИЋ, Мирољуб, 1940-
Стварност и утопија : (распони
неоавангарде) / Мирољуб Тодоровић. - Београд
: Алтера, 2013 (Београд : Алтера). - 183 стр.
; 19 цм

Тираж 300. - О аутору: стр. 174-177. -
Регистар.

ISBN 978-86-6007-138-7

а) Књижевност - Сигнализам
COBISS.SR-ID 202604556